

SALA
DE
LECTURĂ

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

GÎNDIREA CREATOARE

Între spiritul Congresului al IX-lea al partidului și Tezele pentru Congresul al XIV-lea sunt linii directoare, programatice, care atestă nu doar amplitudinea unei epoci fără precedent și conținutul de o deosebită bogăție în idei, principii și concepte care au conferit și conferă realității practice o tot mai dinamică și clară perspectivă a transformării. Impactul în lumea ideilor și aspirațiilor fundamentale ale poporului, ale națiunii, a avut și are ecou în sfera tuturor domeniilor existente noastre materiale și spirituale. Într-o înălțare și tot mai largă, mai cuprinzătoare viziune a construcției complexe, multilaterale, s-au inserat și om și societate, trepte mereu mai ample și în continuă ascendență ale edificării în plan economic și social, după criteriile unei experiențe politice originale care a implicat, conform condițiilor proprii, legăturile generale ale socialismului științific, făcând din practica muncii și vieții un orizont cit se poate de viu și de caracteristic al gândirii și acțiunii creatoare. În această viziune, pe filiera tuturor marilor forumuri comuniste care au urmat, s-au adaptat programe și obiective de anvergură economică și socială prin a căror împlinire țara a trecut nebătut de mult, înscriindu-se de fiecare dată în etape noi, mai complexe, ale dezvoltării pe o cale sigură și tot mai evidentă a progresului și civilizației socialiste.

S-a confirmat și se confirmă astfel cu puterea realității înseși, cu toate marile citorii ale muncii și creației pentru țară, pentru popor, justitatea unei politici vii, cu egală acoperire în cuvânt și faptă, s-a confirmat și se confirmă, pe multiple planuri și cu multiple consecințe asupra prezentului și viitorului, viabilitatea ideii de unitate în jurul partidului, a secretarului său general, a întregii națiuni, factor esențial în procesul revoluționar pe care îl constituie făurirea noii societăți. De fapt, ca într-un vast și puternic pământ de sprijin, toate realitățile de azi, întreaga înfățișare a patriei, toate creșterile din economie, din știință, învățământ și cultură își au izvorul în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare spre comunism. Program care a avut menirea de a conștientiza întregul orizont al preferențelor revoluționare, căile și modalitățile sigure ale afirmării gândirii și practicii creatoare.

Personalitatea predominantă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, gîndirea vastă, prodigioasă, activitatea practică deosebită și desăvîșită prin impulsul și energia pe care le degajă, prin acea extraordinară capacitate de cuprindere și identificare a soluțiilor celor mai optime, în consens cu cerințele și posibilitățile neinterupte ale autodepășirii, ale perfecționării sub toate laturile existente, reprezintă, așa cum deseori și cu un sentiment de înaltă mîndrie s-a subliniat, un exemplu strălucit al conducerii științifice, clarvîzătoare, al identificării și aplicării, cu patrie, Opera teoretică și practică a secretarului general al partidului este un permanent și pretios tezaur de idei și învățăminte ce călăuzesc istoria contemporană a României. Conducerea de către partid și transformarea partidului în centrul vital al națiunii, înfăptuirea, creșterea și apărarea marii proprietăți socialiste în industrie și a marii proprietăți de stat și cooperatiste în agricultură, ca temelii sigure și de neînlocuit pentru progresul și civilizația socialistă, pentru afirmarea principilor înseși ale eticii și echității socialiste, făurirea socialismului cu poporul și pentru popor, a democratizării muncitorești-revoluționare, un sistem unic în felul său, edificarea unei conștiințe noi, înaltate, formarea și afirmarea omului nou, cu largi vederi și convingeri științifice, umaniste, revoluționare, sint, iată, cîteva dintre componentele de fond ale acestui bogat și înnoitor ansamblu de principii și confirmări ale gândirii creatoare, cu un impact necontenit în lumea libertății și independenței, a suveranității și demnității patriei. Le reamintim, într-o și mai clară expresie și cu un conținut ce definește într-un mod substanțial perspectiva, în Tezele pentru Congresul al XIV-lea. Fapt nu doar simbolic, ci etic se poate de exact și definitiv pentru conștiința și profunzimea spiritului creator, revoluționar.

Formidabil de conștientă științifică a realizării socialismului cu poporul și pentru popor, sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu în importanta cuvîntare rostită la marea adunare populară din municipiul Constanța, cu prilejul vizitei de lucru, trebuie să facem totuși ca întreaga noastră națiune să fie factorul determinant, hotărîtor, al tuturor transformărilor de calea socialismului, al înaintării spre cele mai înalte piscuri, spre comunism.

Între evenimentul inaugural de acum aproape un sfert de veac, Congresul al IX-lea, și apropiatul mare forum comunist, Congresul al XIV-lea, sînt dimensiunea de epocă nouă, înfloritoare, pe filiera căreia țara și-a îmbogățit și își îmbogățeste mereu viitorul.

Luceafărul

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ ȘI TEZELE PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA AL P.C.R. REPERE ALE CONSTRUCȚIEI DE CONȘTIINȚĂ CARTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ

1 iulie 1989. Anul întâi al rodniciei muncii și pămîntului românesc. O țară — România — și poporul ei — poporul român — făcuseră cu demnitate, în deplină independență istoria vremurilor socialiste. Nota dominantă, ce imprimă înălțare și da dimensiune efortului creator, este Unitatea, în auz și faptă, a tuturor în jurul Partidului al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fenomenul care dinamizează întreaga viață a societății românești este Revoluția, lupta pentru noi, pentru mai bine spre binele tuturor. Un popor conștient tot mai plener de rîdnicie și de înaltă valoare teoretică și practică, în auz și faptă, este Partidul al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fenomenul care dinamizează întreaga viață a societății românești este Revoluția, lupta pentru noi, pentru mai bine spre binele tuturor. Un popor conștient tot mai plener de rîdnicie și de înaltă valoare teoretică și practică, în auz și faptă, este Partidul al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sub semnul înnoirilor revoluționare deschise de acel Congres IX al Partidului din iulie 1965, înnoiri amplificate an de an prin voința mereu scoartă de a fi noi însine în tot ceea ce întreprindem, alături și împreună cu țara și comuna ei, istoria românească a redevenit cartea de căpătene, și-a reasus albia sa firească, căreia i s-au dat însă pe temeiurile obiective ale învățăturii materialist-dialectice dimensiuni corective și de înaltă valoare teoretică și practică.

Sub semnul înnoirilor revoluționare deschise de acel Congres IX al Partidului din iulie 1965, înnoiri amplificate an de an prin voința mereu scoartă de a fi noi însine în tot ceea ce întreprindem, alături și împreună cu țara și comuna ei, istoria românească a redevenit cartea de căpătene, și-a reasus albia sa firească, căreia i s-au dat însă pe temeiurile obiective ale învățăturii materialist-dialectice dimensiuni corective și de înaltă valoare teoretică și practică.

Sub semnul înnoirilor revoluționare deschise de acel Congres IX al Partidului din iulie 1965, înnoiri amplificate an de an prin voința mereu scoartă de a fi noi însine în tot ceea ce întreprindem, alături și împreună cu țara și comuna ei, istoria românească a redevenit cartea de căpătene, și-a reasus albia sa firească, căreia i s-au dat însă pe temeiurile obiective ale învățăturii materialist-dialectice dimensiuni corective și de înaltă valoare teoretică și practică.

Dumitru Preda

Continuare în pag. a 6-a

SCLIPITOAREA CETATE

În pînetul cuprului electric se revărsa, ritu incandescent, suvoiu de metal topit. Ojelezi și la posturi, pregătiri să renască cu fier vechi, oala în care încăp 100 de tone. Mă uit la fețele soare ale acestor lini. Toți au plecat într-o insuriză noilor meserii trebuitoare aici, pe noua vatră siderurgică a patriei, de la Călarși. Au fost la Galați, la Humeșdara, la Reșița ori la Tringoviste. După profurile și necesitățile colosilor industriali ce-au început să prinda contur în marginea de nord a orașului.

Mai întii, aici au venit constructorii. Din 1974 au început să sosească. Peste doi ani, președintele țării a făcut panglica inaugurală a lucrărilor. În noiembrie 1979, în preajma începerii lucrărilor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, siderurgistii trimiteau înaltului forum a probă din inția sârjă de oțel plămădită în municipiul de pe malul Borelei.

Anii au trecut. S-au format mii și mii de cadre. Pentru cereserie, pentru atelieria electrică, pentru cea cu convertizoare, pentru furnal, pentru aglomerare, pentru laminorul universal de profile mici și mijocii, pentru cel de profile grele și sîni, pentru uzina chimică... Dar cîte activități conexe nu sînt necesare într-un combinat de asemenea proporții? Primele cadre s-au format la școlile vechiilor citorii de metal ale țării. Paralel, nu departe de uzinele și fabricile combinatului, s-au înălțat edificiile pentru pregătirea profesională a tuturor categoriilor de meseriași: școlă profesională, liceu de specialitate, școlă de maistri. S-au îndesit construcțiile de pe platforma siderurgică. Cadre tinere, cadre din zonă, fii sau nepoți ai foștilor plugari au învățat să minuiască, să manevreze complicatele instalații, să le supună, să scoată cu ajutorul lor alt cît și ce trebuie pentru nevoile economiei naționale.

Călarșul, urbea ce-si pierde originea în vechi hrisoave domnești, cunoscut într-o vreme drept loc pentru schimburile călărașilor stațetari, iar pe la sfîrșitul veacului trecut, asezare de țigovite în care „materialele putrescibile dăunează asupra sănătății publice” (după

sentiment de încredere în forța națiunii române în totii acești 24 de ani de cînd se atîg, la urma țării nu a existat vreun eveniment important, o aniversare a unor fapte din trecutul nostru sau o manifestare culturală importantă, cu care orice ilustru nostru conducător să nu facă aprecieri, de o înaltă valoare teoretică și practică, cu privire la rolul și locul istoriei și istoricilor din România, îndemînd la muncă neobosită, la creație pentru popor. Sub impulsul gândirii sale novatoare o întreagă istorie mult milenară a fost trezită la viață, totii cei care străduiesc în acest domeniu fundamental — cercetători, profesori — fiind chemați la luptă pentru adevăr. „Valoarea unei istorii cu adevărat științifice — avea să precizeze de la început secretarul general al partidului — constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă, constituind astfel o oină și o conștientă de sine a poporului, a claselor, înmănușind experiența de viață și de luptă a maselor și a conducătorilor”.

Acordînd istoriei un rol de o asemenea importanță în educarea și mobilizarea maselor, a tinerilor generații cu precădere, în formarea omului nou constructor conștient al noii orînduirii, Partidul nostru a făcut apel în mod firesc la istoria adevărată, singura în măsură să con-

Dumitru Preda

Continuare în pag. a 6-a

TELEGRAMĂ

Tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

MULT STIMATE ȘI IUBITE TOVARĂȘ NICOLAE CEAUȘESCU,

Împreună cu toți ceilalți oameni ai muncii din patria noastră, scriitorii sărbătoresc împlinirea a 24 de ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Prin spiritul care a însușit dezbaterile, prin hotărârile adoptate, Congresul al IX-lea s-a constituit ca un eveniment de o covârșitoare importanță, marcînd începutul unei noi ere în istoria României contemporane. În perioada care a trecut de atunci a crescut neîncetat rolul conducător al Partidului, centrul vital al națiunii, s-a afirmat puternic, în toate domeniile vieții politice, economice și sociale, democrația muncitorească revoluționară, s-a întărit proprietatea socialistă, s-au dezvoltat în mod armonios toate regiunile țării, s-a intensificat progresul științei, învățămîntului și culturii.

Congresul al IX-lea a deschis și calea unei adevărate renașteri a spiritualității românești, a înfloririi nestinjenite a creației literar-artistice. Urmind însuflețitorile Dumneavoastră îndemni, scriitorii au făcut din cuvîntul lor un mijloc de propagare a umanismului revoluționar, și-au extins legăturile cu oamenii muncii, izvor vesnic viu al inspirației, așa cum ați orîdit în altă rînduri. Se poate afirma că poezia, proza, dramaturgia, literatura pentru copii și tineret, critica și istoria literară, prin împlinirea lor semnificativă, realizate într-o gamă largă de stiluri și modalități artistice, au adus o însemnată contribuție la modelarea conștiinței cîtitorilor în spiritul generoaselor idealuri ale societății noastre. Nu există operă cu adevărat valoroasă care să nu fie străbătută de dragoste de țară, generator de eroism în bătăliile pentru păstrarea și afirmarea ființei naționale, ca și în munca de fiecare zi. Trăsătura cea mai pregnantă a literaturii acestor 24 de ani o constituie adincirea problematicii complexe a realității socialiste, crearea unor personaje reprezentative pentru viața de astăzi și de mine a poporului nostru. Bucurîndu-ne de grija și prețuirea cu care sînt răsplătite elaturile noastre, de partid, de Dumneavoastră personal, ne vom strădui ca în paginile noastre să vibreze și mai puternic preocupările și aspirațiile celor pentru care scriem.

Simțindu-ne profund implicați în tot ceea ce se petrece pe pămîntul patriei, vom cînti oșo cum se cuvina marile evenimente care ne stau în față: împlinirea a 45 de ani de la revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și Congresul al XIV-lea al partidului. Vor fi acestea noi prilejuri de a vă aduce un sincer și fierbinte omagiu, dînd cea mai înaltă apreciere activității neobosite pe care o desfășurați întru înălțarea națiunii noastre socialiste. Aducem de asemenea un respectuos omagiu mult stimatei tovarășe Elena Ceaușescu, mulțumindu-i pentru tot ceea ce face spre propășirea științei, învățămîntului și culturii românești.

Urîndu-ne glasul cu acela al întregului popor, susținem cu tărie hotărîrea recentei Plenera a Comitetului Central de a propune reelegerea Dumneavoastră, la Congresul al XIV-lea, în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. Este o recunoaștere a rolului decisiv care Vă revine în elaborarea și înfăptuirea grandioaselor obiective ale edificării socialismului și comunismului pe pămîntul strămoșesc, a marilor Dumneavoastră fără egal, de patriot și revoluționar înflăcător, de cîntor de țară nouă, de prestigioasă personalitate a lumii contemporane, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Exprîmîndu-ne mîndria de a trăi și crea acum și aici, precum și nestrămutata adăziune la politica Partidului Comunist Român, Vă asigurăm, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom îndeplini cu și mai mult devotament înaltele îndatoriri ale profesiei noastre, pentru a răspunde oșo cum se cuvina acestui timp eroic, căruia avem fericirea de a-i fi contemporani.

UNIUNEA SCRITORILOR
DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

SCRISORI COLEGALE

LUMEA CÎNTECULUI

În a doua sa carte de poezie „Așa cum sînt”, Theodor Răban își limpezeste și-si decantează cîntecul și vorbul. Intelectual subtil și cultivat în poezia pe care o simte sau o elaborează, în stări de gratie sau meditative cu matrice livrescă, Theodor Răban rămîne, ca numitor comun, un cîntăret al Cîntecului, al Cuvîntului, al Poeziei, un poet al Poeziei care sînt inițiat în miezul Naturii, al Vieții și Istoriei, toate scrise cu majusculă, ca la simbolist. S-ar părea deci că sintem în lumea unei poezii generale și abstracte, — ceea ce nu e deloc adevărat. Poetul are beta estetică a metaforei pînă la detalii înfrîntoare. Încă de la primul vers: „cu mina înflorită de cîntec scriu. Patria este țagur alih eu simțirea topită-n imnele sacre. Seta de concret merge pînă la înzestrarea notiunilor abstracte cu un atribut perfect pînăibil: ranita sulțetului sau azima gloriei sau lărbă a visului. Lumea cîntecului, a poeziei este și ea fărîmițată matriculos pînă la articulațiile cele mai întime sau la materialele auxiliare. Cîntecul se desface frumos în dalta cuvîntului, cuvîntul în lumea mirifică a silabelor, acestea în sunetul literar și în mozaicului fascinant al alfabetului sau al dicționarului: așezat în litul unui dic-

ționar de mîlase, poetul vizează metamorfote. În materializarea de scriere și difuzare a poemului este cîntăta, ca Mallarmé, pagina care-si adăra candoarea: scriptorul visului flîndu-mi / umbra infidelă / a paginii albe.

Deși peste carte plutesc unorii ceturii fine de tristețe cărtărească (noetul sînt unorii în transele meianctei) tonul structural al cărții este de solaritate. Sau tonul festiv, în sensul bun: inima mea / în inima lor / Steag alb fluturat / desertului iubirii.

Tristetea, cum ziceam, de cărturar, se ridică precum la Persecuții sau la Călinescu, după un anume scepticism al lecturii, și e o tăcere înă și frumos învățătoare: Am devenit mîntor / dear bătrînețea îmi mai zurește vederea / și nici o miracsmă din trecutul visului / în urma costitului timp nu-si mai aduce aminte / de mine / paralițicul veterana / al războiului dintre un trandafir / și fluturii gîndului / Ovidiu / ehor să sîng / de pe buzele mării-nrîstare.

Cu aceasta intrăm în substratul literar și artistic, în care predomina lumea antică, cu eroii

Al. Andrișoiu

Continuare în pag. a 6-a

LITERATURA ȘI OPȚIUNILE CRITICII LITERARE

În pagina a 3-a

CĂRȚI LA CENȚENAR

Un eveniment major în istoria literaturii noastre s-a petrecut în anul 1963, în ziua acestui centenar — și s-a consumat nu în vreo carte ori în vreo revistă, ci într-o lucrare de lexicografie. Suplimentul la Dicționarul explicativ al limbii Române, apărut în prestigioasă Editură a Academiei, cuprinde cuvinte mai noi, abia intrate în uz, ori acordând girul științific unor care circulau deja înregistrate în termenii „eminescologie”. Este pentru prima dată când pătrunde denumirea științelor în no-menclatură științelor umane. Autorii glorioși simpli, dar cu adânci semnificații: „studii vechi și opere lui M. Eminescu” — după care trimit la fel de simpli, la „dantologie”.

Au apărut în vrea această câteva cărți despre Eminescu — vreo zece la număr, după stinta noastră — despre care concentrată asupra evenimentului de la 1 iulie în sine critică nu a prea avut răgaz să scrie. O observație generală ce se impune, de altfel, în legătură cu scrierile despre Eminescu este că în ultimul timp acesta se concentrează masiv în pagini de ziare și reviste; articole, și mai puțin cărți; eseu și mai puțin construcții ample, arhitecturale, definesc eminescologia de azi. Poate să fie și un efect al nerăbdării — dar noi credem, mai degrabă, că editia publicisticii eminesciene a resuscitat interesul — și gustul — pentru articol, pentru ziar. Se publică astăzi recenzii mai importante decât cărțile recenzate, esuri pe anumite teme mai înclinate decât cărțile dedicate temei respective.

O a doua observație ce trebuie făcută în legătură cu producția editorială a acestui moment este aceea că s-a căutat (editurile par să s-au vorbit între ele) a se cuprinde din mai toate domeniile opera lui M. Eminescu: dinse literatura populară, arte plastice, muzică, economie politică, istorie, sociologie, etc. Este o procedură de aparat, de „expozitie” — dar în același timp, este o marcă a liniei de start: s-au deschis, odată cu acest centenar, mai toate căile de acces spre opera lui Eminescu, primii pași cerind, cu necesitate, de următorii.

Un cârturar moldav. O carte ce nu trebuie să treacă neobservată la centenarul lui M. Eminescu este editia G. T. Kirileanu: „Scrieri” (Editura Minerva, seria Restituită). Editorul ei, Constantin Bostan, acela care în 1965 ne oferea lucrarea „G.T. Kirileanu sau viața ca o carte”, adună în câteva sute de pagini articolele cârturarului moldav despre Eminescu și Creangă — după ce, într-un substanțial studiu introductiv, desfășoară cu minuție și scrie viața lui G.T. Kirileanu. Acesta este o figură importantă din prima jumătate a secolului nostru, nu numai prin tezaurul de documente pe care le-a strâns ori prin imensa bibliotecă pe care și-a făcut-o (unde se găsește, astăzi, una dintre cele mai bune colecții ale ziarului „Timpul”) — ci și prin modul cum a rămas în valoare documentele respectiv. Este un număr contribuția sa la elaborarea „editurii” lui Scurtu din 1965. Într-adevăr, G.T. Kirileanu este acela care a transcris, de la Iasi, articolele din „Curier”, pentru editie. Tot el adună un mare număr de rapoarte eminesciene din timpul revizoratului școlar. Cu toate acestea, editia apare sub girul lui I. Scurtu — cărturarul iserian făcându-se o nedreptate evidentă. Constantin Bostan, editorul actual al „Scrierilor” lui G.T. Kirileanu, vorbește de o „gravă injustiție”, de „ingrătitudinea” lui I. Scurtu — și propune, pe drept cuvânt, ca editia opere eminesciene din 1965 să fie numită „editura Scurtu-Kirileanu”. De acord cu această reparare postumă, dar în privința lucrurilor în sine trebuie să avem o privity

VITRINA LITERARĂ

■ PSEUDO-FOLCLOR. IIRIC. Tita Ionescu. Demostrian, serie și scrie „vâlvoi”, versuri. Ultimul său volum, „Canta de Ibrăni” (Editura Eminescu, 1968), vine după „Inchinare” (Editura Eminescu, 1972) și „Acesta alibă, simpla floare” (1980), aparute la aceeași editură. Din cele 49 de texte ale ultimului său volum, abia două pot fi salvate din seacă bucată, realizate în întregime.

Autoarea e luată la vale de cuvinte, e furată numai de sunetele și trontul cuvintelor, de pitorescul exprimării neor. Iată câteva probe: „Pierdea glori și dor / Cel firat / Iar gură-i fără cuvint / Subt rosa lunii pece / Zimbea năclădită de cînt”. („Haiducească”). „Viersul mi s-a boncoluit”, sau „Si dacă am fugit spre pădure, / Făcîndul mi începuse să mă rog / Să-mi crească din și de peisaj în frunte / Corp pururat de inorog”. („Băjenite”). Iată versuri inacceptabile nici chiar pentru un inorog. În poezia „Regenerare” autoarea se lasă scurmată, răvășită și apoi recălită de un bou mirific, numit și „bourlet tintat” sau „Dalbul fermecat bou instelat”. („La fiecare moarte / Houi daib mă dezgroapă / Hîrîc și pușcă / Pîne copă sapă / Apoi, clovîrtit de clovîrtit, / Os de os, / Mă recălește adînd asupră-mi / Răsuflău- de bou miraculos” zice poeta. Într-un „Strigăt de baladă” se receptă mecanic această strigătură: „Tribu-rihu-rihu-hăi” cu finalul schimbat în „funcția de rimă”, „rihu-rihu”, sau „rihu-ă”. Un mod cu totul fals de a folcloriza.

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

vire mai nuanțată. Cine analizează recepțarea edițiilor din publicistica lui M. Eminescu înțelege un lucru esențial: în spațiile lor a trebuit să se afle totdeauna o autoritate care să le gireze, nu atât în ochii marelui public cit fată de critica aspră ce le-a înscris mal pe fiecare în parte. I. Scurtu era, într-adevăr, o autoritate a momentului — își dăduse doctoratul în Eminescu — era redactorul „Sămănătorului”, noșter (și publica) manuscrise eminesciene. Ediția sa rămîne exemplară (în sensul strict: poate — și trebuie — luată ca exemplu) prin organizarea tematică a materialului și prin rezumatul de idei pe care-l face în final. Când, de pildă, în 1910 N. Filipescu va impune publicității marea editie din publicistica eminesciana („M. Eminescu: Articole politice”), aceasta va fi aspru criticată pentru că nu are un editor anume, pentru că operează o selecție tendențioasă, une ori de aubol la fel de tendențioasă, etc. Să-l oferim lui G.T. Kirileanu precizările necesare. Dar în primul rând, în primul rând, autorul la opera „Politice eminesciene, I. Scurtu. O observație de amănunt. Citind fraza memorialistică a lui G.T. Kirileanu: „Articolele lui Eminescu din broșura cu prefața lui Gr. Păuceanu (București, 1891) s-au publicat de Nicolae Filipescu, mare admirator al lui Eminescu” (p. 207; articol scris în 1941), C. Bostan crede că este vorba chiar de editia din 1891. Dimpotrivă, G.T. Kirileanu se referă chiar la amintita editie din 1910, apărută în urma furtunoaselor serbări de la Galați, editie ce va slfiri marea polemică din 1911 pe tema publicisticii eminesciene.

G.T. Kirileanu, această memorie vie a citorva generații de învățați, și-a găsit un editor personal care reușește a-l readuce în interesul public.

■ Adevăr alii... legendă. O carte mai puțin obișnuită în eminescologie este aceea a lui Ion Rogu: „Legendă și adevăr în biografia lui Eminescu”. Putem spune că, dacă n-ar fi atât de polemic, lucrarea lui Ion Rogu nu prea ar fi. Autorul mi se pare un războinic asediat din toate părțile și încercînd să rupă fronturi pentru a leși din încercuire. Cine-l asediază pe Ion Rogu? Augustin Z.N. Pop, I.D. Marin, George Sanda, Petru Rezuș, D. Vatamanuc, etc. Dar ce caută Ion Rogu în această încercuire? Nu prea știm. Un sentiment justitiar mult prea violent îl îndeamnă la rupe și demolări. Este, așfăm, numai primul pas într-o serie de cinci ce aceeași temă: cel de astăzi se referă la strămoșii poetului (din la generația Gheorghe Eminovici — Raluca Eminovici, despre care autorul promite a vorbi separat — probabil într-o carte întreagă, de vreme ce dilatează atât de mult documentele). Cartea ar fi una de genealogie, disciplină a metodei și normale și rezultate ei, dar autorul tratează subiectul cu dăos jurnalistic, nu merge prin arhive ci doar păsește din carte în carte. Interesantă rămîne ipoteza autorului după care neamul lui Eminescu s-ar trage, după tată, din Banat și, probabil, de mai departe, din zona actuală a Dunării. Cu toate aprehensiunile de care se face față de tragologie, autorul se aropie de mlezul ei fierbinte... Cartea este ca un roman care se citește repede — și poate fi acceptată ca atare cu condiția să recunoaștem în Augustin Z.N. Pop I.D. Marin, etc., numai simple personaje de narativitate, în care se alieze alieze este faptul că acest volum nu prea are nimic cu Eminescu (nu se invocă — măcar ca sare și pioer — nici opera poetului, nici drumurile sale)... A face dintr-o știință aridă, cum este genealogia, obiect de tratare literară este — o reconstrucție dovă de talent, și nu ne îndoiim că autorul va scrie și câteva romane des-

scrie premonitoare: „la limită de poezie / și mal de mări poetizare / o frunză a murit / de moarte / în amintir se dănt-un fel de cîntec / o sacmă de mărle... Iată, e-un giulgiu mlenar de groasă pierdut în cristel bolnav, poezia întru”. În același an 1985, la 15 ani de la debut, în „La 10 ani / Nimic nu e sigur / Totul e posibil / chiar și să... mori” etc., etc. Dăși avea o vîrstă atît de fragedă, Oana Anca Balasopol se familiarizase deja cu operele unor virfuri ale poeziei române, cum sînt George Bacovia, Lucian Blaga, Nichita Stănescu. „Bacovia” este una dintre cele mai reușite dedicații ce s-au făcut marelui poet în anii noștri de către o poeză a ultimei generații. „E-n mine e-n tine / Acolo lîncă părintii noștri / Si lîncă urmasi / În scrierile de plumb / Si-n plumbetele nopții violete / Si-n singele nostru / Si-n vine de copaci / Înă trîngule / Mumificat în plumb violet de sinze / Ca un sfînx sau / Ca un sfînx”.

În prefața pe care o scrie cu dăruire și compănat, profesora Mariana Andrei notează următoarele: Oana Anca Balasopol „s-ar fi împingătoare și sigurată în literatura timpului său”, și „staturile ei au tonul unui lăunț înim adolescent, nlin de prospectiv și nonsalanț, în care surprindem firesc exaltarea senzuală a iubirii juvenile, sentimentul de frustrare al conlului ordan, alături de accentele de revoltă fată de nedreptățile lumii („Vă conjur”, „Bosla”, „Dacă...”, „De gheșă”).

Iată câteva exemple ce dovedesc o stătinere remarcabilă a limbii poetice și chiar capacitatea de a înova în poezie. Redăm aceste versuri din „Noroc”: „Un răsarit de-apus și „Murtsem pentru mine și mă născuseră / Pentru alții ca una pentru toți”, din poezia „Simplitate”. „De te-ai uita la mine și de-ai văde un mileniu / În poezia de inspirație blagiană, „Pină”: „Sapă pină ce grotescul devine sublim / Sapă pină mor tot poezii / Sapă doar, doar s-o naste din țărîna un om”. Gîndind la Eminescu, Oana Anca Balasopol trăiește realmente aventura „Lucașăruții” învîlbăcită de „Unde e Lucașăruții? / Mă întreb, ochi în ochi cu vesnicia / — Aici... / Aici... / — Aici... / Imi răspunde vîrduhul / Imi răspunde cîmpia / Tei ori în noaple / Adînd printre stele / — Unde e Lucașăruții? / — S-a frînt în crîmpile / Boarea de seară i-a răspîndit sufletul în teie patru zări ale lumii”. Totodată poeta e urtă și de dramă. Cîntă în ea o căutare o regăsim într-o poezie, în „Coloană” folosește o comparație de mare plasticitate: „m-apașă / și-un munte de tine”. În poezia „Dacă”, regăsim deja o voce matură, responsabilă: „Pe om îl poți nări cu o vorbă / Cu o literă / Înlocuim cum se năruie castelul de nisip / amestecat cu vise”. În istoria poeziei române, Oana Anca Balasopol va rămîne ca o floare de cîntă, o floare de cristal pur a poeziei noastre, strălucind alături de alte flori ale precocității poetice, flori frînte înainte de vreme, așa cum au rămas în memoria noastră: Iulia Hasdeu, D. Iacobescu, Anta Raluca Buzinșchi, sperante frînte.

Vasile Bardan

■ O FLOARE DE CRISTAL. Recent, a apărut (la Editura Litera) o carte cu poezii deosebite. Ea se numește „Gînduri frînte” și aparține unei adolescente care a avut un talent poetic legat din comun. Spun a avut, deoarece Oana Anca Balasopol (desore ea e vorba), și-a pierdut viața în urma unui accident absurd. S-a născut la 27 decembrie 1968 în Ploiești și a fost membră a cenaclului literar „Poetici” din grupul copilăriei și adolescentului lui Nichita Stănescu. La nici șaisprezece ani articole sale s-au frînt. Poeta obișnuia să-și dăreze scrierile. Din cele 57 de poezii ale cărții, trei au fost scrise în anul 1984 iar celelalte în 1985. Ultima poezie scrisă se numește „Mălăieșii și oarta dată” de 27 noiembrie 1985. Poeta are un val ascendent bacovian spunînd: „si gîndu-mi este vov / ca si-ăltădată”. În aceste poezii sint și alte ver-

sură premonitoare: „la limită de poezie / și mal de mări poetizare / o frunză a murit / de moarte / în amintir se dănt-un fel de cîntec / o sacmă de mărle... Iată, e-un giulgiu mlenar de groasă pierdut în cristel bolnav, poezia întru”. În același an 1985, la 15 ani de la debut, în „La 10 ani / Nimic nu e sigur / Totul e posibil / chiar și să... mori” etc., etc. Dăși avea o vîrstă atît de fragedă, Oana Anca Balasopol se familiarizase deja cu operele unor virfuri ale poeziei române, cum sînt George Bacovia, Lucian Blaga, Nichita Stănescu. „Bacovia” este una dintre cele mai reușite dedicații ce s-au făcut marelui poet în anii noștri de către o poeză a ultimei generații. „E-n mine e-n tine / Acolo lîncă părintii noștri / Si lîncă urmasi / În scrierile de plumb / Si-n plumbetele nopții violete / Si-n singele nostru / Si-n vine de copaci / Înă trîngule / Mumificat în plumb violet de sinze / Ca un sfînx sau / Ca un sfînx”.

În prefața pe care o scrie cu dăruire și compănat, profesora Mariana Andrei notează următoarele: Oana Anca Balasopol „s-ar fi împingătoare și sigurată în literatura timpului său”, și „staturile ei au tonul unui lăunț înim adolescent, nlin de prospectiv și nonsalanț, în care surprindem firesc exaltarea senzuală a iubirii juvenile, sentimentul de frustrare al conlului ordan, alături de accentele de revoltă fată de nedreptățile lumii („Vă conjur”, „Bosla”, „Dacă...”, „De gheșă”).

Iată câteva exemple ce dovedesc o stătinere remarcabilă a limbii poetice și chiar capacitatea de a înova în poezie. Redăm aceste versuri din „Noroc”: „Un răsarit de-apus și „Murtsem pentru mine și mă născuseră / Pentru alții ca una pentru toți”, din poezia „Simplitate”. „De te-ai uita la mine și de-ai văde un mileniu / În poezia de inspirație blagiană, „Pină”: „Sapă pină ce grotescul devine sublim / Sapă pină mor tot poezii / Sapă doar, doar s-o naste din țărîna un om”. Gîndind la Eminescu, Oana Anca Balasopol trăiește realmente aventura „Lucașăruții” învîlbăcită de „Unde e Lucașăruții? / Mă întreb, ochi în ochi cu vesnicia / — Aici... / Aici... / — Aici... / Imi răspunde vîrduhul / Imi răspunde cîmpia / Tei ori în noaple / Adînd printre stele / — Unde e Lucașăruții? / — S-a frînt în crîmpile / Boarea de seară i-a răspîndit sufletul în teie patru zări ale lumii”. Totodată poeta e urtă și de dramă. Cîntă în ea o căutare o regăsim într-o poezie, în „Coloană” folosește o comparație de mare plasticitate: „m-apașă / și-un munte de tine”. În poezia „Dacă”, regăsim deja o voce matură, responsabilă: „Pe om îl poți nări cu o vorbă / Cu o literă / Înlocuim cum se năruie castelul de nisip / amestecat cu vise”. În istoria poeziei române, Oana Anca Balasopol va rămîne ca o floare de cîntă, o floare de cristal pur a poeziei noastre, strălucind alături de alte flori ale precocității poetice, flori frînte înainte de vreme, așa cum au rămas în memoria noastră: Iulia Hasdeu, D. Iacobescu, Anta Raluca Buzinșchi, sperante frînte.

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

pre strămoșii lui Eminescu, mai vices că nci fantazia nu-l lipsește. Deie-m-se voia a crede, în continuare, că biografia lui Eminescu tione — totuși! — de opera sa — și a spera că Ion Rogu se va apropria și de aceasta. De asemenea, că eminescologia poate să se dezvolte și sub cuocla iubirii fată de înscris, nu numai prin ruere și dispreț fată de el. Einstein nu l-a disprețuit niciodată de Newton că mărul cu pricina nu l-a băgat pe decesorului în cap teoria relativității; științele vreau să spun — teorie eminescologică — o știință care are în teorie și istoria lor, chiar dacă o anumită desceperie renozită într-un salt capabil a șterge contribuțiile dintr-un domeniu. Cum să construiești pe eres și dezbinare?

■ Eminesciana. Colecția Eminesciana a Editurii Junimea, din Iasi, ne oferă câteva aparții editoriale cu totul remarcabile. Desigur, dintre ele cea mai potrivită este editia Vladimir Streinu. „Eminescu” (editie înzrită de Mihai Drăgan). Spunem cea mai potrivită, pentru că Vladimir Streinu trebuia să figureze de mult în această colecție: i se oferă prilejul într-un moment festiv. Paralel eminesciana de Gheorghe Filipescu (nr. 48 din „Eminesciana”) este o tratare a legăturilor opere eminesciene cu folclorul, iar Prezentul etern eminescian de George Popa o analiză a timpului în aceeași poezie eminesciana (George Popa a scris, în 1982, despre Spațiul poezie eminesciana). I. M. Stefan ne oferă în aceeași colecție, cartea „Eminescu și universul științelor” o documentată cercetare, pe manuscrise dar și pe opera înscrisă, a valențelor științifice ale scrierilor eminesciana. În domeniul economiei politice, Vasile C. Nechita semnează, în aceeași colecție, lucrarea „Meditații economice eminesciene — după ce girase, cu citiv ani în urmă, o colecție de studii eminesciene pe această temă. În prefața la acea cu-legere, Vasile C. Nechita era foarte circumspect fată de economistul Eminescu (mergînd uneori pînă la negare categorică); de data aceasta economistul de la Iasi se arată „meditativ”, concisiv uneori.

■ Dar de pret. Dar, desigur, adevăratul dar de carte îl face Iasi acestui centenar. Într-o lucrare monumentală Eminescu: Sens, timp, devenire istorică, scoasă de Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol” în seria „Românii în istoria universală”. Este un tom masiv, de peste o mie de pagini, organizat în trei secțiuni: o antologie din opera eminesciana (articole de critică, poezii, corespondență), o selecție din spusa marilor noștri istorici și filozofi despre Eminescu (Titu Maiorescu, A.D. Xenopol, N. Iorga, C. Noica, Mircea Eliade, etc.) — și o solidă culegere de studii actuale, recente, despre viața și opera lui M. Eminescu. Putem spune, cu încredere, că poezia înscrisă în „Eminesciana”) este prima lucrare de eminescologie propriu-zisă, după acceptarea științei ca stare. Importante, între toate, sint textele lui M. Eminescu despre istorie care definesc — cel puțin în acest domeniu — un mare specialist, poate de cel mai mare istoric al nostru, nu în sensul catedratic ori ca editor de texte, autor de tratate, etc. — dar în sensul intuițiilor exacte pe care le-a avut despre poporul român, timpul și devenirea lui. Ne rețin atenția, apoi, textele pe care le vom revedeia — fără îndolă — în volumul X din editia academică.

■ Desigur, a scrie câteva lucruri despre cîteva cărți nu înseamnă decât un început. Acest an este, în întregime, un an eminescian — și nu ne îndoiim că vor mai apare lucrări de eminescologie iar cele apărute deja vor fi comentate mai amplu. În general se poate spune că dacă editurile ar tine pasul cu revistele, fiind la fel de prompte, incavie, percutante în fenomenul cultural, dintr-o parte și receptivitate față de lucrul nu s-ar mai produce (nici ca decalaj de timp — cantitativ — nici ca decalaj calitativ, de intelegere și dialog).

Nicolae Georgescu

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

VIATA CĂRȚILOR

POEZIE

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și / cum se propune nepuținta huzelor / de a muca”. Să vedem cum se achită A. Mares de sarcina difidă pe care și-o asumă. Volumul are 5 părți: „Sese os”, „Bachovia”, „Zoom”, „La 10 cm de înălțimi” și „Columbar”. Cele șase sonete nu se impun memoriei prin nimic deosebit. Sint sonete... și alii.

Al doilea cicle, „Bachovia”, cuprinde 23 de poezii, fiecare avind ca titlu cite un vers luat din poezile lui George Bacovia. Ce vrea să însemne „Bachovia”? Vreau țărîm de vis? Un nou univers descoperit de A. Mares? O magică fuziune între Bach și Bacovia? Nicidecum. E o poezie grațioasă a numelui unui dintre cei mai importanți poezi români, în spatele căreia A. Mares etalează, între altele, versuri ca acestea: „Am hotărît / Renunț la caracteristicile / care mă deosebesc de animal /

■ DIFICILĂ SARCINĂ DE A FI POET. După „Arhitectura interioară”, volumul de debut premiat la concursul „Cărturarul” din 1961 și apărut în 1982, Aurelian Mares publică această editură volumul „La 10 cm de înălțimi”. Iată un bun prilej de a ne referi asupra evoluției și posibilităților sale. Într-o „Elocință” Aurelian Mares declară: „Sarcina mea e să fiu poet, / cum piatra doțoare să dăinuie, e / cum rădăcina pătrunde ogîndirea / numărului și /

dim. rachici

Riu sau iluzie?

Mi-e singele tras porcă la rindea
Și nuci amari cresc din
lubrica mea; și vrăbii rele-n romuri
Ca-n șlăbe
Rețaciind polen
De liniști e-be, revin
La riu teoretizat
Ce-ți țin într-un sarter
Cu propriu-mi sat; și prind
Cu o agrafă
În acest poem, din săfârșit cărui
Te chem;
Riu sau iluzie
Lăcărind abia ți Tu treci cu norii
Pe deasupra mea.

Peste pământul meu

Eu țin-n brațe cerul
Peste pământul meu
Smulându-mi via-n
Floare ca magul
Deceneu; ogradă mi-a umplut-o
Cu insule pustii; din trupul meu
Plecat sint de-acasă,
Cind tu vii; ea cui îi va mai fierbe
O supă de legume
Pe-un tărîm legat cu lacrimi spre-a nu fugi ți
Și-acum e ninsorea verii-n marea -
Cămoșă apăsătoare ce mi-a cusu
Destinul cu mina ei curată; marea -
Cămoșă morții
Ce-o îmbracă puțin, venindu-mi
Ca tornadă pe trup;
Mi-a vezi ți Senin!

Poem fără incheiere

Eu tot atingea pamul cu sulțarea
Și crengile cantinuu
Vor foșni; se joacă de-a
Neartul; de-a umbra,
De-o vitărea - cenușă a unei
Lacrimi tirzii;
Munții-i rămoși
I-odorn cu somnifera; lași
O visează-n
Somnul lor prelung, ca un poem
Ce n-are incheiere,
Căci de final cuvintele
N-ajung.

Pe faleza mării noastre

Mi s-a prins de-obraz pământul
Căți dintre noi, iubito,
Și de-acum încă cinci vacouri
Voi căuta risetul tău
Între cerul deznădejdi și-ntra
Hoida ce-am muncit-o, scuturînd
Spicile coapte din
Păterile de râu; pe faleza
Mării noastre
Nu m-oi mai plimba nicicînd;
Preo-i desăvîrșit minutul
Să nu fie-al despărțirii;
Auzi cum te-ngin malul
În vacanță de cînd? Mai auzi
Cum îndoie-o runda suflet trandafirilor!

Cu safire, ești poemul într-un vers
Ce se surpă prin imploriri
Nălăsînd vrea rază-afară; Tu,
Abi de luminosă,
Azi luminii-i ești
Revers, picurînd ca o silabă
De pe stele-mi funerară.

Romanța fulgului de nea

Să ne întorcem în sîrînt, precum
O rază-ntr-o oglindă -
Pămînt de-a pururea durut,
Etern cu dor și cu cuprîndă; să-mi fie
Fata toată-un sen sub tril de cicărit,
În floare, cu tine - curcubau de-um
Răsris de-a plai omîgătoare;
Să ne întorcem în
Sîrînt; cit vacul e orice
Cuvînt! I-zvoare singură trecut,
Vin vești nemoicîntremurînd;
Și lasă-mă în umbra
Te să-i fiu părinte
Ne-or opăra
Ce-n fulg de nea
Mijit pe frunte.

Bun găsit

Ce densă-i stîra ce-a omnia în noi
Cind căutăm un colt de pace-adios
Îngenos în revărsări ai plai
Cind risipim darul de stîncă

Doru-i vrăjmas nevinovat
L-aproptem în sîrînt
Și flacăra aceea împîlnită
Ne frînge ochii în caldura

Dar sovieții nebănuiau cîr
Prin veduri înnegrite-a gînd
Desenul acesta omensc
Arzînd, venînd-plecînd, arzînd

Sîntam petele, fac de mări
Și ascărîm căștile de vînt
Ne fug dăruale-a frumuse
Lubrica fiindu-ne a Trus!

Vară
peste snopii de grîu
șerpii ca niște licori
în flăcări
se coc pe fluidul
discului fără odihnă
fărăni îi toie
cu izvoare
la osteopit moartea
pină ce soarele adormea
atunci femeia
tipă în durănie facerii
și se nasc
leși bătrîni pleacă
în mîit
cu tudearea coștelor
șerpii ievie în pămînt
izvoare.

Prelegere
ninge toți se bucură
ca durerea acestora a stelelor
se vîșez nu mai lasă urmale de carb
din care am bînt
incunînd arșia
dourile
ninge toți se bucură
dar doare urea de cerboacă
în care nechemate cad
diamante din cer
ori dintre coarnele cerbilor
înfomateți de dragoste
ninge toți se bucură
numai stelele
numai urmele
numai umbrele de carb
vor o tînuire-n voră

Unire
In rîuri lungi de stele
Pe tîpi dur calbul
Capitelor de cai
Prin vreme ca ispită -
De, caii lui Mihai.

Semn
Mai trec prin viața mea
Albăstre pășiri
Ce lasă loc din aripi
lor tu cenușă a eduni
În lacrimă sonoră

Poveste pentru altă viață.
Poetul
Dezleagă-mă de ce mi-e scris
Iudă a undelor de zare
Eu sint eroul obosit
De-a sînilor lunecare
De-a lumii veșnică-nîmplare -
Sint liliacul alb care-o orbit.

gheorghe daragiu

Poetul

In firul ierbi
Tare
Respiră primăvară
Și-n ochii de copil
E-o fetiche rînd
Din care blînd
Privesc străbunii

Sint ochiul de copil
Cu fetiche rară.

Unire

In rîuri lungi de stele
Pe tîpi dur calbul
Capitelor de cai
Prin vreme ca ispită -
De, caii lui Mihai.

Semn

Mai trec prin viața mea
Albăstre pășiri
Ce lasă loc din aripi
lor tu cenușă a eduni
În lacrimă sonoră

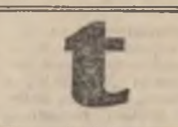
Poveste pentru altă viață.

Poetul

Dezleagă-mă de ce mi-e scris
Iudă a undelor de zare
Eu sint eroul obosit
De-a sînilor lunecare
De-a lumii veșnică-nîmplare -
Sint liliacul alb care-o orbit.

Sint liliacul alb care-o orbit.

teatru

Evocarea Poetului

real și binevenit act de cultură, prin introducerea în circuitul marelui public contemporan a unei dintre lucrările de tinerete ale lui Mihai Eminescu, care nu numai că are darul de a-i accentua conturul personalității ei poetice, ci și de a-i conferi un statut de poet în sine. Poetul și Teatrul - amintindu-ne astfel și de vîsul său, acela al unei epopei dramatice pentru un Teatru Național, vis cărui timpul (sau scurta) nu i-a dat răgaz să-l materializeze.

Conceptual, Dorel Vișan, în ipostază (ce se permanentizează, vedem, și în benefice rezultate) de regizor, urmărește relevarea sufletului liric al geniului eminescian, cu acea fantomă albă a iubirii, care însemnă în primul rînd omenscul. Și în acest sens, în spectacolul clujean nici nu apare ca important (sau evident, măcar) faptul că Vasile (sau, într-o variantă reluată a piesei, Ștefan) este un personaj inspirat de poetul Vasile Alecsandri, nu are apoi nici o importanță cine sînt de fapt celelalte personaje, ci cu adevărat importantă e condiția în sine a artistului, a creatorului atins de adie-re genului, cu înțelegerea pe care o dă el lumii și cu neînțelegerile lui, cu o anume incompatibilitate ce decurge

din relația cu anumite lucruri ale imediatei existențe. Și este în acest spectacol, credem, cea mai bună creație actoricească pe care a dat-o pînă acum Ileana Negru - o Emmi de un suav în-trîns, cu bine intuite momente de ireal, un fulg alb prin lume, care con-tinuu să plutească în suflarea după ce a trecut în nevăzut. Apoi doi actori ce se afirmă cu forță la ora actuală - Marius Bodochi și Radu Anzușescu - și care i-au înecărat pe Vasile și, res-pectiv, Alcea exact cu acea înțelegere și acea neînțelegere de care amintim mai sus, pentru a-l confundă, în final, și pe poet și pe compozitor, în unde-vitabilul chin al creației - de unde abia începe, în fond, drumul lor în lume. Iar Daetlor, în interpretarea lui Octavian Lăbuț (cîte profunzimi, cîte abilități acest actor) devine o exacerbare a umanului, în chiar neputința lui în fața morții, în timp ce Niță al lui Ion Marian, în apalele unui bonom muca-dilian, aduce cu el, în lara nemeșă, tot ce a putut să încapă în ființa lui, de acolo, de acasă. Și dacă ai pune în-trebarea care dintre personaje e, de fapt, autorul, spectacolul acesta ti-ar răspunde clar că toți sînt, de fapt, Eminescu, fiecare în marea și pe la un loc - lucru pe care îl subliniază și coloana sonoră a lui Bucur Stan, cu muzica el europeană, precum și cadrul scenic creat de T. Th. Clujpe, care scoate actiunea dintr-un timp și spa-tiu precis definite sau, poate, chiar se pleazăză undeva, în acel loc unde se esențializează și timpul și spațiul, fiind în fondul lui o pioasă încercare de a pătrunde în însăși gîndul Poetu-lui.

Radu Bădilă

Încă înainte de cîntatul al dollea al co-cogului, Gheorghe Sarlon se ridică în ajunul de lină aspră, țesut cămă și își răstăie cu stînga singura mîină ce o avea, o țigără din foaie de jurnal. Era în obieciul lui de-o viață să se trezească din cînd în cînd noaptea și să-și răsucescă o țigără din foaie de jurnal. Trăgea din tutunul uscat pe po-lita de deasupra sobei și fumul înrăcos, acri-sor după ce se învâlbura în toată casa amesta-cîndu-se cu miroal ardu de ulei ars și de lină nouă se trăgea apoi către gura sobei făcîndu-și drum prin hornul înalt către vîzduhul înghețat de afară. Era în obiceiul lui să se trezească din cînd în cînd peste noapte, să fumeze o țigără și să se gîndească.

— Iar ai vîșat, române? Sau nu ai somn? îl întrebă nevasta, și ea căută să doarmă mai de-parte căci știa că așa era el. Nu numai după ce visa se trezea. Uneori se trezea și înainte de a visa și gîndurile îl purtau apoi mai departe ca și cum nu ar fi dormit așa că el nu mai ținea cînd se trezea pînă unde voia să steie un lucru și de unde îl afiase fără voia lui.

„Lele”, luase obiceiul satului să-și strige ne-vasta pe acest nume și ea nu se supăra delă era încă tînră. „Lele, eu am să plec la țig și să-tau niscal fiare pentru bamburul cel nou.”

„Da! bamburul e bun mai omule. Ce zici că-i lipsește?”

„Nu-i lipsește, da' am să-i schimb rostul. Gri-ne pot să-și bîne și în idala din față. Că pînă am primul peior mai este!”

„Și bamburul?”

„În bambur tac storcătoare de oloi.”

„Da ce neveste avem de storcătoare? Ne aduc cărășii ale de la țig.”

„Bădă, ni-a spus că-i păcat să-i put pe oa-meni să orunuri. De ce să nu le dai omenilor oloi: că ei își vor plăti cîntil? Așa mi-a spus în Bădă, în zăvor de mult, mai omule! Cum să-ți fi spus el asta?”

„Mi-a spus de cînd mi-l răsucesc țigara. Și mi-a spus și cum să fac oloiul. Nu-i greu de-loc.”

„Măcar de-am avea băieți să te ajute. Da noi tot feme am făcut. Și fetele or să se mărite într-o zi și pe urmă or să vină cu bărbai lor să-și ceară parție și atunci ce-o să se pleagă de toate astora? Mă, în câmpărie-lă pămînt să le dai cînd tu-or cere. Să nu-ți faci dumănie! Că așa spune și taica. Pămîntul îl bun și ne tine pe noi. Umbra încoace și încolo și-l scormonim ca să ne astupărăm foamea și dacă-l udăm cu ploaiea frumă răză cînd soarele îl incinge și îl curăță, apoi ne călăiește la prăsilă, apoi ne ră-plăiește! La el o-i: cădejea. Și tot la el ni-l dădește!”

„Ce? Pămîntul? De ce să mă cumpere?...”

„Nu ai așază, române? și mai întrebă?...”

„Văză o dată înainte de a rădă de a de-a băiețe. Întrebă-mă, nu mai putea rădă de fața la toate gîndurile?”

„Trebuie să facem o fîntînă, lele.”

„Da, Asta gînd făcîți. Și avem copul morți, și am îmbăntușit-o.”

„Am să las grăme cea mare de la oieintă și am să fac pămînt. Căutură i-am și cîlopit-o.”

„De oieintă să nu te atîngi. Se cheamă că-i a statutu.”

„Ba grăme e a mea.”

„Se șapă și bălăul. Să nu-l dea afară din șervit. Mai bine porcum pe alde Buruiană să teie un salcîm.”

„Dacă femeia s-ar sta mereu în câmpănie! Cine gîte? Poate că bălăul ar reuși să ajungă mai tîrziu la dar și mereu ar mai avea el să ajungă la vîșul țigării dacă țigărele ar avea pe femeie pen-tru că ea să se fumeze?” Că așa a fost cîntil în țigăre. Bădă să abă grijă de femeie și femeia să-l scurteze.

„Să și mince Gheorghe! Că de la nevestăre se araz scurte. Femeie trece și să abă-tăie. Dacă a mea nu aiucă pe mine, tu nu areai să-ți creșta toată viața. Că te fîșeam om întreg.” Am în seama taica. Și acul și să-l scurteze omul, înțelegi? Că mai mince și popa țigărele.”

„Gheorghe, postul se tîie cu mîna, cu scurțări și de curățe-șii. De la Dumăreșca se dragi fărîmure lui, cînt vîșul cum le-ar mîșca pe toate cîte sint și pe Șerare în parte după țigăre? Așa îl învâ-lăscă pe omul care are mîna bună. Da' să abă grijă de omul care are mîna bună și să abă grijă de omul care are mîna bună.”

„Și cînd țigăre fumează de el că nu le putea cuprîndea pe de-a-întregul, de la Dumăreșca se araz și îl scurtează în mîna și dacă mai era și vreo marea de grău și șerpe de la obrăz - „șerpele”!

„Lele! Safta îl oștea pe șerpe și să abă răbdare. Îl gînduie și, pînă, țigăre, că pentru el femeia nu era decît ocaz de omnia și pînă. Și șerpele îl răsucesc o țigără în fața de țig și îl scurtează o sa. Poate să fie Cea cu scurte, pînă să mince el scurte-te cu fumul gros al țigărele. Că mi-e de multe ori am zis, ce ne de-mă în lînd și pe mine?”

„Și Gheorghe scurteza amar apa rădă și se strîngea în gînd de pe urmă țigării și apoi se nevoia să steie o țigăre se abă pe loc. Dacă se șerpe că dar răzănd de țigăre pe rod, țigă, la țigăre mai înșor, marea! Că mi-a să plece în Căp și alca Tașe. Tăcuș că borina lor astăzi la cînd de astă primăvară da' țigăre la țigărele au trecut pește rădăle lor. Lepădatură de vîșul și să abă să te înșori Gheorghe marea în marea. Așa da' dușă rădăle tot scurte-te, că dacă rădăle tot să au început, concătrîrîl. Pe mine n-or să mă ia, nu le țere.”

„Mai bine. Că pămînt tot nou să mince. Că pămînt și Șerpe și Fîșăre tot așa au spus. Pămînt și de-a rădăle. Da' rădăle n-are nici o palmă de pămînt pe aici. Tot îl a lor!”

„Și am să-l întreb și pe popă, Marie. Să vedem ce zice și el. Că aici în sat sunt multe fîntîni, da' pe deal. La Măcișii vin oamenii în-setați ca de juma de zi și n-au vin de apă. Nici paserile cerului. Și de ele-mi mai plăce. Că tot zboră și nu au un loc unde să-și scurte-fiețul. Tu ce zici, femeie? Ai adormit? Ferce de tine, că tu te ai în pace cu gîndurile.”

„Ba nu dorm, omule. Parcă pot dormi? Da de ce nu lasi tu treburile astea pe mine? Pe-șemă că lumină zilele alții gîndește omul.”

„Nu. La lumină zilele fug gîndurile. Lele! Safta, marea-mea, înainte de a muri s-a dus acolo. A chemat-o. Trei zile am așteptat-o cu luminaea la căpății să-și de scurteț și cînd a asfîrțit soarele în cea de-a treia zi s-a ridicat din pat și s-a dus după casă să-l strige pe cîmătur Gavrilă. „Cumetre, i-a spus el, Bădăle meu m-a chemat și mi-a dat poruncă să sap fîntînă la Măcișii. Acolo a-au adunat ei cu toții, pe lo-

ileana cudalb

cul de vatră al Babalchi. Da' n-au apă. Stau cu toții cu străchine pline cu mîncare și se uită la ele. Lor îl-i sete. Nici vitele n-au tîhnă. Privesc la iarba grasă și nu se încumetă să ru-mege.”

„Dacă mă ascultai pe mine să rînești, fîntina acum zăce arl cînd a murit Constantin, pînă acum izvorul mergea. Acum au venit sondele peste el...”

„Tot se ruina, femeie! Trebuia pletrută. Că blana de salcîm se putrezește repede și nu-i de-nici o ispravă. Că așa spune și maica: „Gheor-ghe, fîntina o facem alil în locul Babalchi. Că prima dată a fost venită ea aici cu bărbatul ei dinții și au dural gospodărie frumoașă cînt lîna toată valea Măcișilor. Și de bună seamă că așa a fost, de-au rămas de la ei nucii cei mari care nlei rod nu mai fac de bătrîni ce sint! Numai paserile vin vara aici și cîntă de țig și mai mare dîtura. Peșemă pe își amintesc și ele de raiul de alțădă. Și Băbăica dacă s-a îndrăgît de locul ăsta și n-a mai vrut să plece a pus de ei-a săpat fîntînă. Da pe urmă au năvălit dumăni și s-a stricat izvorul. Și omu' Babalchi s-a pră-dășit. Și ea numai, s-a adăpostit dincoace de dealu, pe malul apei unde își făcuseră vatră și alii oamii. Da locu' cel se cheamă că nu l-a înștrăinat, L-a dat de zestre feciorului ei pe care l-a făcut cu omu' al dollea și de la el i-a rămas malchi Safta... De asta trebuie piatră. Că fînti-na să rămîie și după mine. Tu dormi, femeie? E bine că dormi, îl și și în obșă că toată viața ai robotit cînt pentru bălăul și femeie la un loc și se cheamă că omu' dacă ai îmbătrînit nu te mai tin nici pe tine puterile. Simți așa că ți se moale mai întii picerile și pe urmă galele și pe urmă dai în brînci. Omu' nu-l făcîtu să dureze. Numai ce face el poate să dureze, da omu' se duce cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

„Da noi femeie înșor nevesti mari că a fost dată să vină războiul țig și să-ți montă țig bărbă-tul, că așa a fost țigărele. Parcă vîd și acum, că nu porcum cazanul de rachi, pleacășă cu toții la armată și eu numai singur le făceam de toate. Și mi-am zis eu că dacă n-am avut noroc cu mestegul să încerc negociștia. Și mă ducem cu vellețul lui. Că așa zicea și maica înainte de a muri: „Gheorghe, eu de-acu să mă gîrjesc de drum. Datu-l ca după ce-ți pleacă feciorii la casele lor și îl se ridică și îl lor feciorii mari, cei bătrîni să se tragă la marea.”

atita ştu. Ei trag de funie şi pe urmă potriveşte
tubul de piatră cu buza subţire să se îmbuce
corect peste altă buză subţire a altui tub şi tot
aşa. Ei trag de funie mereu fără să dea semn
de oboseală de parcă ar avea o măgărie acolo
în mîntea lor care le spune: „Nu-l gata băieţii.
Încă nu-l gata!”. Aerul începe să miroasă a fum
de lampă şi a ţării din înaltul văzduhului amin-
tind de primăvara care ar fi putut să vină mai
devreme în anul acela şi alde Gavrilă lucrează,
lucrează... El nu are timp să ia seama la nimic.
„Or să termin în noaptea asta”, gîndeşte Gheor-
ge şi în mîntea lui braţele celor doi se mişcă
fără oprire potrivit buzei pe buza tuburii de
piatră. „Acum or să fie gata... Din vreme în
vreme mina lui stingă scotea din buzunar clevea
fire de tutun, atît cît putea lua cu trei degete şi
mai scotea şi o bucăţică de ziar şi isi lăsa o
ţigară şi fumul acrior, subţire şi se străcua ca
o mare bucurie în toată flinta. Stătea ca un
chip cioplit în capătul mesei şi privea departe.
„Nu le mai a mult timp. A fost o treabă de
măgăla să stea tuburile drept unul peste altul
pînă la o sută de metri în burta pămîntului.
Acum o să fie gata! Si ca atunci cînd îngrău şi
afiat gîndurile, alde Gavrilă se uitau unul la
altul, se înţelegeau între ei şi apoi se întorceau
la lucrul lor. O gară făcută în pămînt în sus şi
în jos se cheamă că e ca un început de drum
cîci dacă ar fi făcută înainte şi înapoi aşa cum
făcuseră, ar fi fost ca o cale de ieşire şi ca o
chieră, o-ar mai trebui atît, bătaie de cap. Dar
drumul acesta ducea undeva. În sus şi în jos. El
începe de acolo de unde vrea fiecare şi poate
să meargă la nesfîrşit şi de aceea au scoteala
lor şi alde Gavrilă! Pereţii sînt tăiaţi pe drept.
Fiecare vîrşă crotă exact după cea deasupra
fîndcă la urma urmei pămîntul se lasă greu şi
grosop se poate surpa. Si la urmă de tot vin
tuburile de piatră să întărească pe vecie prin
îmbînările lor această traversare. „Nu le mai a
mult timp! Doar atît cît să zidească deasupra
colacul de piatră şi apoi să pună în cumpănă lu-
minarea dreptă, galbenă, înstrăţită dintr-un
cîră să a călătorului la casa de bagaje şi a pu-
lei cu grijă recipia primită în buletin. Au în-
noptat la un hotel, unde au mai vorbit puţin,
ea luptîndu-se cu somnul care-i închidea ochii.
Îi era ciudă ar fi vrut să mai stea trează, dar
n-avea ce face — de ani de zile se culca la
ora opt. A dormit imediat şi dimineaţa s-a tre-
zit cu trupul îngrău şi cu gîndurile învîmă-
şite. Costel dormea încă şi ea l-a mîngiat pe
părul aspru, tuns scurt, şi a plîns puţin. Apoi
ei s-a trezit, s-au spălat, au mîncat şi au ple-
cat, la ora zece el trecea să fie la unitate, înapoi.
A condus-o la gară, a îmbrăţiat-o şi a ple-
cat, iar ea a simţit că pară nici nu l-a văzut.
Îi era parcă mai dor decît înainte.”

eugen ovidiu chirovici

LA MESAGERIE

era o femeie la vreo cincizeci de ani,
puţină la trup şi deformată de mun-
că, ascunzîndu-se cu stîngăciile
cu unghi înegrite. Venise în Bucu-
reşti la fiu-său, militar la o unitate de pom-
pieri să-l vadă şi să-l mai aducă ceva de-ale
gurii. Acum stătea şi se uita la oamenii din fa-
şa, fără să priceapă ce vor.

Cu o săptămînă înainte de plecarea lui şi mai
găsisse locul şi toate: se păreau însoare pe
dos. Apoi trenul, înghesuit la drumul pînă la
unitatea militară, răzîndu-se, gresind tram-
valele şi audind în bănele prea groase. Îi gâ-
sise şi el obţinuse o învoicé. S-a pus plîmbat pe
străzi şi prin magazine şi au mîncat la o auto-
servire. Costel, fiu-său, se îngrăşase şi arăta
sănătos, doar că era trist şi vorbea mai puţin.

Au făcut cumpărături pentru cei de acasă,
apoi, fiindcă se aflau lărgi aproape de gară,
şi-a lăsat geamantanul la casa de bagaje şi a pu-
să cu grijă recipia primită în buletin. Au în-
noptat la un hotel, unde au mai vorbit puţin,
ea luptîndu-se cu somnul care-i închidea ochii.
Îi era ciudă ar fi vrut să mai stea trează, dar
n-avea ce face — de ani de zile se culca la
ora opt. A dormit imediat şi dimineaţa s-a tre-
zit cu trupul îngrău şi cu gîndurile învîmă-
şite. Costel dormea încă şi ea l-a mîngiat pe
părul aspru, tuns scurt, şi a plîns puţin. Apoi
ei s-a trezit, s-au spălat, au mîncat şi au ple-
cat, la ora zece el trecea să fie la unitate, înapoi.
A condus-o la gară, a îmbrăţiat-o şi a ple-
cat, iar ea a simţit că pară nici nu l-a văzut.
Îi era parcă mai dor decît înainte.”

Asta ar fi vrut să spună oamenilor care strî-
ga la ea, dar nu ştia cum, nu putea şi îi era
dor frică.

Mai avea o oră pînă la plecarea trenului şi
bîteţ şi cumpărase, s-a plîmbat îngîndurată, a
hăut o limonadă prea caldă. Şi-a adus aminte
de geamantan abia cu douăzeci de minute în-
ainte de plecarea.

Poeme de mircea florin şandru

Sub fereastră, copacul

Ca un meninge verde stă sub fereastră
Alcătura lui va pieri, cum trecător eşti şi tu
Cel care îl priveşti în această clipă de pace,
Asemeni mie, cel care scriu aceste cuvinte,
Şi mă cred a clipă nemuritor,
Asemeni aburului, asemenea umbrei acestor
cuvinte

În oglindă, Asemeni picăturii de ploaie
Fumeşind pe fereastră,
Acum sint viu, spun, acum această zi mi se
dă mie

O trăiesc, respir şi traheea mea arde
Şi pielea mea cîntă, şi singele meu
E o floare otrăvicioasă. Aud, văd, pipăi
Şi voi călători asemenea mie vă bucurăţi
Ca o floare blindă stă viaţa în noi
Ca o toamnă întimplătoare, apoi va pieri
Şi alta asemenea într-un trup se va naşte
Mingiaat de vînt stă sub fereastră copacul
Alcătura lui va pieri, cum trecător eşti şi tu
Cel care îl priveşti în această clipă de pace.

Cu blindeţe şi remuşcare

Am prieteni puţini şi eu imi spune
Că e un semn rău, că trăiesc departe de lume
În copilărie mi se spunea lupul
Stăteam singur pe malul riului şi aruncam
pietricele

Rupeam crengi, fumam în clesetul şcolii
Noaptea sub nucul imens ascultam zăvănit
Făgăduia insectelor. Cîte un tîmăr murea
Acoperit de avalanşă, la munte
Îi puneau brazi tineri la creştet şi cîntau
La pomana lui; pălănia făcea în cană
mărgele

El ridea ca la nuntă şi eu din colţul mesei,
încrîncinat
Îi priveam cu ochi sticloşi şi alunecam la mare
departare

Apoi în mările oraş cînd bea bere şi rigiile
şi sint rigiile, se apropia de faţa mea degete
unsoase

Povestea, apoi se lubesc cu femeile lor
Plec noaptea pe străzi, am ceva săbatie
în priviri

Îi priveşc prin geam cu blindeţe şi remuşcare
La mesele bodegii beau bere şi rigiile şi sint
fericiţi

Ai prieteni puţini, spune ea
În copilărie mi se spunea lupul.

Lupta cu ingerul

Să intri în tunel în fiecare zi
Şi afară să rămîni doar forma ta
Doar învelişul. Să stai ca o cîrţică
Şi să ascuţi în subterane

Cum apa freatică dintr-un strat îndepărtat
Nevăzută lucrează. Să îi acro
În gaura neagră, în virtutea ameliilor
Al cuvintelor înfricoşate de sine

Să te lupţi cu ingerul
Cînd afară creşe arbore
Cînd capul plînge în uşa bucătăriei,
Cînd ninge şi plouă iar tu
Pari că stai cu femeia ta, şi viaţa ride
Şi viaţa curge. Să intri în tunel
Să stai acolo cu ghearele şi cu dinţii
În moarte aparentă, în nemişcare
Să intri în tunel
Să te lupţi cu ingerul.

În tăietura unei aripi

Maşina a trecut pe culoarea raşie a
semafoului şi s-a dus
Sorbită de spaţiu, ca un balid care arde
Pasărea s-a pierdut în limpezime, punct alb
Şi doar tăietura aripii a rămas
Închisă în aer. Deschidem fereastra
Să păşim, dar nu în gal, ci
Pe un pod al inchişurii. O mare albă
Se întinde dedesubt, cu valuri calme
Pe care călcăm, cu tălpile goale.
Semînte zboară. Achene purtate de vînt
Căutînd un pămînt roditor, căutînd o nouă
existenţă

Cerul îşi clatină norii
Pluteşte alături de noi, ca un miezlapod aerian
Ca a pleură sunătoare. Să locuim aici
Pentru totdeauna aici; deasupra spumei
negre

În aerul astringent, pe o punte înaltă.

Noaptea şi fumul

Din miza rece a oceanului, pe lîm, se naşte
tăpila

Cu solzi verzi, cu guşă aurie, de mii de ani
Stă pe pietre la soare

Acuarele de Marcel Alciocăi

vasile văduva

Fetele, bobietele,
Se duc pe-n dealuri
Şi le-ocupă urmele
Ploii şi brumăle...
Maru alţii scurme-le l
Mă alergă vîrstele
Repezi ca făcusele
Şi pe-acuns tristătie
Mă bel cu săgetă...
Sufletul se-mouăcă —
Stea de dor na luncă
De tăceri să-l mînuie
Zarea ne-l mîi bînuie...
Dragostea şi zărie
Alţii le în scorie...

Fata ta, să mă ierţi
C-ai să creşti — şi n-am să fii
Deci umbra-ntră coperti
Şi de-acolo n-am să ştiu

De ţi-e bine, de te doare,
Cînd vei creşte tota mare...
Ochiul meu n-o să te vedă
Prin pămîntul pu pe-o lăcă,
Nici urechea-mi n-o s-audă
Glasul tău de buburată,
Cînd vei rida, cînd vei plînge,
Lumea-n chingi cînd te va
strînge...

Fata ta, tu să ierţi
Umbra mea dintre coperti,
Dacă biata n-o să poată
Să îţi ţină loc de tata

Şi de-ar fi în tine ploii
Lîngă roat să nu rămîi —
Căci au n-am să pot din tei
Să mă-nînd să te mîngii,
Fata ta... să mă ierţi

Că-s doar umbră-ntră coperti...
Mîndra, cărările mele...
A crescut larba pe ele.

Spre tîrîm nu ştiu că
Gîndul te se deşteapă
Ca un drum cîrpat de ţară
Despletit în cărarui.

Car uscat deasupra mea —
Zău-l umbă doar hănuii,
Noapte ardeare lană
Şi cite-un strigoi de stea.

Geaba inimă mă rog:
N-am nici zăbucim, a-am nici
stela,
Visele s-nu dus şi ele
Ca o ceată de alogi...
De-ar un gînd — şi-oceia şui
Monoton se desfăşoră
Ca un drum cîrpat de ţară
Spre tîrîm nu ştiu căi.

Şi n-af fi vrut să fii chiar
dramul...
Ci m-aş fi vrut doar unu-n
sîr —
Ţigan nomad ascuns în funul
Căruţelor cu coşituri.

Şi m-aş fi vrut măcar o roată
Rotindu-mă spre nesfîrşit,
Măcar a talpă singurată
Pe orice drum porăgînit.

Măcar un ochi, măcar o mină,
Măcar un semn de bun tîmas
Spre cei ce pot să mă
rămîni...

Ci mi-e sorit să fii chiar
dramul —
De-a pururi reţ şi tăigi în şir
Acoperi-mă-vor cu funul
Viaţi ca un cavilîr...

Ci devin calb... ci devin
dramul...
Dar mai respir... şi mai respir...

În primăvara acestui an ar fi implinit o jumătate de secol.
Implacabil însă, destinul a făcut ca el să plece dintre noi mult
mai tîrziu şi poate că de aceea, atunci cînd mi-l amintesc, nu-l
pot desăvîrşi de un zîmbet energic, senin şi învîrşit care-l lu-
mina toată faţa. Plin de încredere şi înţelegere cu toţi. Era
aproape ireal, uşor, pleca în lumea scrisului său de unde se
întorcea nu totdeauna cu entuziasm dar aproape mereu cu un
sclipit pe cînt de conştanţă, pe aluz de luminos al deschis. Pînă
cînd, aici a fost formidabilă lui rezistenţă al formidabilul secret
al aceluia zîmbet, a plecat odată de tot. Ştia dinainte această,
mi-o spusese, nu l-am crezut şi nu am putut crede pînă în
clipa enorm de exactă. Soţia lui, şi fiica lor, mi-au dat spre
amintirea amintirii celui care a fost Vasile Văduva aceste ver-
suri pe care le încredinţez tiparului. (A. I. Zălinescu).

film

o ecranizare

Opera lui Mihail Sadoveanu a
tentat mult cineşti, scriitorul numă-
rîndu-se, alături de Liviu Rebreanu,
printre puţinii autori care îşi vor ve-
dea o proză analizată în perioada re-
terbelică („Venea o moare de Sîbrat”, re-
gla: M. Berger, 1939). Printre cele
mai recente ecranizări, doar Ochi de
um, semnat de Sîere Gulea în 1983, a
reţinut atenţia pentru inspiraţia cine-
scului în aflarea unor autentice echi-
valenţe necesare transunerii dramei
tăcuturii Culi Ursăci în limbaj filmic.

Dan Pîia, cineast atras şi el de co-
morile epusului clasic sau contemporan
(ecranizări din I. Agărbiceanu, D.
Zamfirescu sau G. Călinescu) a căruia
l-a oferit interpretării notabile prin
precizia reconstituirii universului exo-
teric, ne propune o lectură filmică in-
spirată dintr-o proză de referinţă a
autorului Baltagulului. Locul unde nu
e-a întimplat nimic a devenit cu
timpul un titlu-fornică pentru evoca-
rea literaturii anonime şi prozelor.
Un scenariu care decupează intelli-
gent şi fără ostentaţie traiectoriile e-
pice ale prozelor sadovenele (autor:
Serban Vesescu, în colaborare cu re-
gizorul) reţinînd în prim-plan at-
mosfera, un adevărat personaj al fil-

muzică

Arta dirijorală

Ca şi la Sadoveanu, natura în filmul
lui Dan Pîia este evocată cu aura ei
misterioasă, cu valorile unui realism
magic, cu rezonanţe potunde, rever-
berante în reacţia Dăriei atrase obses-
iv de norţile anelor.

Stefan Iordache (Lal Cantacuzin)
duce distincţie şi detaşare în rolul
unei personaj privit cu egală com-
pasune de scriitor şi cineast. Actorul
constituie lapidar şi convingător un
Pygmalion al provinciei anonime în-
capabil să mărturisască sentimente,
să le confrunte cu o lume abulică, fi-
xată în prejudecăţi. Pedant sau doar
distant, învdat de ticuri sau de ob-
sesiile propriilor amintiri, personajul
lui Stefan Iordache sugerează prin-
tr-un elaborat desen al gestului sau
attitudinii chiar un posibil portret al pă-
rintelui spiritual al geografiei locului
unde nu s-a întimplat nimic. Filmul
lui Dan Pîia prelujeşte şi o serie de
debuturi remarcabile: halatina Solmi-
ta Lăpu, în rolul Dăriei Mazu, extero-
riează discret vibraţia lăuntrică a
unei personaj tragic; Gabriela Baciu,
Aglae Argintar, retrăieşte firesc e-
golamul şi capriciile unei existente
închise, fără orizont; profesorul Flo-
rian Pătra (generalul Argintar) cu o
fizionomie expresivă şi o replică ape-
cifică sadoveniană impune cu eleganţă
un personaj secundar; Gîny Popovici
şi Sergiu Tudose (Vasile Mazu) şi Irina
Ortae conţeră adevăr artistic u-
nor partituri reduse în spaţiu filmu-
lui; Aurelian Octav Popa, reputatul
clarinetist al Filarmonei Bucurestene,
autorul muzicii, conturează cu obses-
dante motive atmosfera efemerelor
pasuni.

Călin Stănculescu

film

Arta dirijorală

Asistînd la Gala tinerilor dirijori
— edită la XI-a, desfăşurată la
Bucureşti, ne-am convins că arta dirij-
orală românească are viitor. În decurs
de 11 editii, aceste gale au lansat o
serie de talente dintre care unele se
afăc acum la pupitrele filarmonicilor
sau teatrelor muzicale ale ţării.

Galele de la Buzeni nu o putere
egală în a încuraja sau descuraja ti-
nerii este căută „gloria” artei dirijorale.
Atmosfera este caldă, dar atît publi-
cist, cît şi orchestra sint de o obiecti-
vitate şi o sinceritate laudabile.

Debutanţii galei au fost doi studenţi
al Conservatorului Bucurestean, amî-
nodul pianist şi compozitor, dar pre-
zentîndu-se acum ca dirijori. Paul
Cristian Stăicu ne-a oferit o interpre-
tare sobră, clasică, am zice, a Uvertu-
rii la „Don Giovanni” de Mozart,
remarcîndu-se printr-o eficienţă a
gestului dirijoral care premitte. Capri-
cul spaniol de Rimski-Korsakov l-a
prilejuit celui mai tînăr dintre partici-
panti. Dan Rău, etalarea ştiinţei
dirijorale acumulate în anii de studiu.
Pentru prima dată în public în faţa
orchestrei (ca de altfel şi colegul său)
Dan Rău a găsit modalitatea de a se
face ascultat de ansamblu. Alături de
consuşterea celui mai mi- detalii din
partitură — impresionantă pentru cel

mal exigent critic, orchestra — am în-
tîlnit la el coordonarea de-a foarte
bine însuşită, între pronunţarea men-
tală, gest şi efectul sonor.

Asa cum surpriza galei din acest an
a fost Dan Rău, certitudinile ei le-au
reprezentat Adrian Nichiteanu şi Cri-
stian Neagu. Adrian Nichiteanu — dirij-
or la Teatrul muzical din Galaţi —
este un temperament tumultuos, ro-
mantic. Gestul său traduce în primul
rînd starea. Nu negăm existenţa di-
mensiunii analitice a modului său de
a privi dirijatul. Dar el domină prin
sugestia de stare, care poate genera o
viziune interpretativă personală în
muzică. Adrian Nichiteanu a dirijat
Preludiile de Liszt, a creat frumoase
jocuri de sonorităţi în nuanţe discrete
în Amurg de toamnă de A. Alessan-
drescu şi ne-a convins definitiv în
acompaniamentul colorat şi rafinat la
trei arti din Carmen de Bizet. Solistă
a fost Ruxandra Donose, excelentă
tehniciană şi voce, al cărei timbru im-
pressionabil sugerează printr-o calitate rar
intimită.

Am ajuns şi la cel pe care toţi îl
consideră virful generaţiei de la lan-
sate, Cristian Neagu. Prezenţa distinc-
soprane Eugenia Moldoveanu, în trei
arii şi un duet (alături de Andreea

lacob) din creaţia mozartiană. l-a pri-
lejit lui Cristian Neagu realizarea
unei acompaniament de operă de un
nivel remarcabil. L-am ascultat apoi
dirijînd Simfonia nr. 40 în sol minor
de Mozart. La Cristian Neagu ne aflăm
în faţa unei arte dirijorale pe deplin
cristalizate. S-a desprins de scheme,
vede creaţia dirijorale de la ansamblu
spre detalii şi ştie să obţină pla-
nismourile a căror expresivitate de-
păseşte întotdeauna impactul psiholo-
gic al unui fortissimo de tutti. Si am
punctat doar cîteva din trăsăturile
artei unui dirijor al cărui viitor este
cert.

Maestrul Paul Stăicu a închis gala
printr-o interpretare a Simfoniei a
TV-a de Beethoven care trăda o exere-
nţă şi o tinerete spirituală legînd
inecutorul de culmile artei dirijorale.
Personajul principal rămîne totuşi
Orchestra Filarmonică din Ploieşti, in-
strument viu, atît de sensibil la
contactul cu liniile dirijorale. Protec-
toare sau sunuşă, ascultătoare sau rebelă,
s-a unificat în simfonia mozartiană
pentru a se dispersa cu plăcere în su-
perb realizatele solo-uri ale Caprie-
lului spaniol, încercînd să fie obiectivă
pînă la a nu-si pierde subiectivitatea.

Organizate de Consiliul Culturii şi
Educaţiei Socialiste, ATM Bucureşti,
Radioteleviziunea Română şi Filarmo-
nica Ploieşti, Galele de la Buzeni cer-
tifică existenţa aceluia viitor pentru
arta dirijorale românească, despre care
vorbeam la începutul acestor con-
semnări.

Oltea Şerban

REACTIA

● Reacții diferite după răspunsul la prima „poetă”. Un soi de neliniște justificată în familie: „unde mai punem și alțiurice astea?”, compasiuni mascate: „ce-i treburile să te legi la cap?”, entuziasm solidar: „foarte bine, bravo, treburile să-l învele cineva ce înseamnă prozodiu”, felicitări telefonice nocturne din zona Aradului cu adăosul de rigoare: „trimitem și noi ceva marfă?”. În fine, un blânel în versuri, nesemnificativ, care sună cam așa: „Lui M. M. la preluarea „Postei redacției” la Lucrețiu. Iată, iată, / dintr-o dată, / făcă-ți îl trecut prin gând / te văzui, din soț și tată, / și Mesera, / vrind nevrind, / E o cinste / sau un ins te / puse la corvadă-acum / cind aveai de mai-nainte / calul pregătit de drum... / De-o fi una / de-o fi alta, / cum a zis un volevod, / nu uita că are balta / peste pentru-un ntrez norod. / Si mai lasă viu, în plasă / cite-un momolom în formă / că nu știu ce o să lasă / ca-ntr-un vis / de al meu cind dom. / Clar și cu umor!”

Căldura mare face ravagii și incită fantezia noastră. Îl împunge spre tot felul de năstrucii. Astfel, într-un plic purtând ștampila de București, cineva care încăleste *Ille Romanță* (1) ne propune un grupaj de poeme în vers liber însoțite și de un *romel*. *Romelul* este „imprumutat” de la regretatul Leonid Elinov, poezie... Eu, bine, poemele sunt o noștră mistificare după metafora dispărută ale lui Fănuș Neagu... Nea Ilie nu s-a chinat ceva și ne-am chinat la rindul nostru până am „mirosit” cam unde bate. Dincolo de „gluma” cam nelolată, îl sfătuim să le trimită de acum înainte autorului pe care l-a „plagiat”.

Fiindcă plagiat se numește din moment ce aranjiez metaforele fanteziste sub formă de poezie și semezei... Ille Romanță. De ce nu Musetel? Iată o mostră din cele șase poeme: „In adinc, nu prea departe / Timpul trecut se

schimbă / În catedrale de sare. / Printre ziduri de buză, / Printre maluri cu flori / Sus la Vîrtul cu Dăd / E un stăruie al memoriei noastre. / Bat în piatra muntelui cu degetul îndoit / Uor, așa cum bat în fereastră cind mă întorc acasă / Și nu vreau să rup brutal somnul celor dragi mie. / O bătaie de aripă, lingă fruntea destinului. / Aici, Hecare fir de iarbă e alcătuită / unei dimineți de dumireală. / Fiecare noaptea, o moară de grâu / Corabia neamului nostru / Lunecă, aici, în hotăr cu astrele...”

Să trecem însă la lucruri mai plăcute adresate pozitiv faptul că mulți care ne-au trimis plăciri au înscris în producțiile lor și cite o poezie în vers clasic.

Înainte de-a răspunde citorva corespondenților mai notabili, aș dori în câteva fraze să vorbim despre o altă formă fixă de poezie: sonetul.

Este cea mai răspândită și cea mai elegantă dintre poeziile în formă fixă. Fondatorul sonetului, ca să zicem așa, a fost Iacopo da Lentini care a trăit în secolul XIII. Cuvintul vine de la italescu *sonetto* și ar însemna ton mic.

Sonetul italian (endecasilab) are 11 silabe, cel francez (alexandrin) are 12 silabe, iar englezii orăciți sonetul compus din numai zece silabe. Sonetul are două extreme și două terține. Cătresele se bazează pe două rime îmbrățisate, terținele se leagă una de alta printr-o rimă comună. De obicei în sonet nu se recomandă repetarea cuvintelor. Versul final, versul concludent, luminează și subliniază întregul sonet. Prevedibil dar și surprinzător, Petrarca strălucește în tehnica sonetului alături de Dante. La noi, sonetul a fost practicat pentru prima oară de Gheorghe Asachi. Sonetistii împătimiti au fost Vasile Voiculescu și Mihai Codreanu. Emnescu a scris în total 26 de sonete, toate de o valoare artistică de excepție.

Dintre poezii contemporani, mulți la număr și greu de citat, cel mai fidel sonetist se vrea Tudor Arghezi; cunoscut și prin celebrele lui sonete împovărate și denumite adhoc „sonete aeriene”.

Cel ce vor să aibă exemplul unui sonet perfect sînt rugați să recitească „Trecut-au anii...” de Mihai Eminescu.

Cu mină sigură și ochi de colorist Cristina Crăciunescu din București ne trimite un grupaj cuprinzînd nouă poezii de mică întindere. E un ton, aparte, de duioasă melancolie și fină sugesție. În general poezie de notație și de medi-

tație. Vrem câteva date personale, noi poezii și duză ce ne vom lămurii mai bine vom da o secție. Deci, așteptăm.

De la Sever Negreșu, în afara tonului blajin și a scrisorii dulcose am remarcat și câteva versuri notabile. Are un univers în care se mișcă dezinvol, poate pe un ton monoton exprimat. De altfel dînsul nu mai este un simplu candidat la debut din moment ce a publicat în câteva reviste.

Noi nu-l mai putem, în nici un caz, redubta. Narela Ioana Pănescu se mișcă cam în aceeași arle tematică și stilistică cu Cristina Crăciunescu. Amîndouă cultivate o poezie voit „feminină”.

Un vers memorabil: „Ardea lingă mine lumina / ca un suflet de mire”. Și încă unul de-o sensibilitate blîndă: „Lingă ferestrele macilor / să te ating / cu umbra sinilor”. Alt. Ultimul vers poate lipsi fără nici o pagubă. Sînteti în atenția noastră în continuare.

Ne conformăm dorinței lui Harbu Costin și-l răspundem că din cele șaisprezece poeme trimise ne-au plăcut în mod deosebit două, „Vestitorul” și „Pericolul tonirilor bruste”. Incontestabil semne bune. Atenție la anumite prețiozități care sîntă farmecul poeziei. Selecții și mai trimiteti că vor să aibă Banatu-l fruncea...!

Am dat dovadă de răbdare și am citit cele trimise de Bujor Bujoreanu și am apreciat precizările zilei și orei, minutelor în care au fost scrise compozițiile. Dînsul izbuteste să fabrice cite o poezie încadrîndu-se în general în timpul de 3 minute. Majoritatea sînt scrise noaptea și noi le-am citit tot noaptea și am admîrit ca fulgerul.

Tomai de pe malurile Dunării, de la Galați, Dana Iudru ne anunță că atunci cînd era mică visa să zboare și-și ațipăia umeri să vadă dacă nu i-au crescut aripi. Între timp, maturîndu-se, a renunțat la acest obicei și a început să scrie versuri. Foarte bine. În definitiv și poezia e un fel de zbor. Cu cele trimise în ultimul plic corespondența noastră s-a ridicat foarte puțin de la pămînt. Frecventează vreun cerulu?

Nu se scrie „influență”, nici „alele” nici „idele”. Stimata R. G. sau dacă scrieti astfel nu mai prezentați ca sînteti profesor. Ne-a plăcut semnătura dantărilor și faptul că sînteti din „Poezii”. Hai să vă cităm cu o perla: „antenele din suflet sînt atente / la s.o.s.-ul nopții vîltoare”.

Ziceti că ați fost remarcat de poetul Ion Gheorghe „cînd era dînsul de serviciu” (1). S-ar

putea, desigur, nu ne prea vine să credem.

După ce ne precizează într-o scurtă notă că opera sa se compune din 570 de poezii, epigrame și dialoguri în proză și încă umoristice, își face și un Autoportret versificat din care desprîndem următoarele date fizionomice: în care ochii mici, „ascunși sub pleoape”, buze în care „zac albul dînsului și cu o vînturilor soarește gustă nectar din adieri”. Hănuș Teofil din Alba precizează că pînă acum n-a avut nici o „leptură cu publicul larg sau cu presa”. Îl credem și nici nu-l sfătuim să încerce. Publicul reacționează împrevizibil ungar. Mai ales dacă e „public larg”.

De cură cu Ioan Chiriac din Petrosani a fost inspirat cînd declară că nu speră să fie „înscrit” în revistă. Nu-l vom insera. Nici pe dînsul nici rîndurile trimise. Îl felicităm pentru frumoasa profesie în care sîntem siguri că obține performanțe remarcabile. În poezie, din păcate, nu! În aceeași situație se află și corespondenții din Tulcea care și-a inventat un nume din cele atare de poetice. Semnează nici mai mult nici mai puțin decît: Constantin Băjenaru — Tru Mahan! Ei, ce ziceti fratilor?

Cu o insistență laudabilă ne asaltează Marius Sirbu din Lugoj. Bănănteni au înecatitate. Versurile sînt frumoase dar nu înțelegem de ce insistă să trimiteti din moment ce ați debutat într-un volum colectiv la Editura Albatros în 1983? Vă recomandăm să alectuți o carte și s-o trimiteti unui editor care vă convine. Poate chiar la Facla, sînteti în zonă și vă puteți deplasa mai ușor de la Lugoj la Timișoara. Personal cred, după cite am citit, că aveți de unde alege poezii pentru o placută anotație.

Sînteti foarte bun în versurile scurte. Suresc! După ce ne atrageti atenția că nu trimiteti „niste poezii” (1) ne rugați să ne facem și „o imagine” despre modul cum sînt scrise. A fost imposibil să ne facem vreo imagine fiindcă „poeziile” nu sînt poezii.

E un delir de cuvinte fără nici o noimă. Nu ne interesează asemenea „producții”: vă pierdeti vremea de pomân. Mai bine mergeți la pescuit, stimata Ilie Gîta.

Am primit varianta italiană a poeziei „Pe lingă pîntîț fără soț” trimisă de Nicolae Andrei, profesor din Călărași și sîntem de acord cu toate cele scrise. Așteptăm și alte vești.

Mirecea Micu

SILVAN

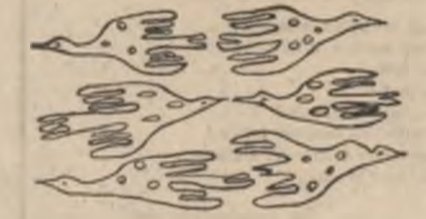

tuil melez de lume.

Creionul și penita lui deveniseră într-o perioadă fulgerare înscrisă și docta a recentivității publice, ductul lor simplu și expresiv fiind, pentru generatii întregi de frecventatori ai presei culturale-literare, inconfundabil și mereu în consens cu judecările de valoare cele mai pertinente în domeniul. Instanțelor portretistice este genul predilect al desenatorului și asilă, la oțet de ani de viață, acest iu al secolului ne poate dezvălui o impresionantă galerie de personaje care înapoazea exemplarilor și civilizația românească a ultimilor decenii. De la Căstă, de la Vlașu și Căstă, de la Ștefan, Bulanda și Văzra și de la Maria Tănase la Ciucureanu, Baba și Moisil, caietele lui Silvan conțin, sublimată și atit de plină de reliefuri, materia iconografică a unui tratat sui-generis de istorie afeviva a culturii române.

Nu l-am cunoscut, desigur, înaintea și l-am văzut de multe ori și cu varii prilejuri. Iar asta nu m-a împiedicat să-l port un respect aparte, de vreme ce încă din anii prunciei mele literare, cînd amibiti artistice secrete mi se hrăneau zilnic răsfoind paginile hebdomadarelor de tot felul, în care nevăzută se lina de religioz curioșului căuțitor de preluase, alesturi de gînd și verb, semnătura de neconfundat a lui Silvan. Autor îneglabil de eseri grafice pentru care o lume de scriitori și artiști l-a iubit cu devoțiune: si cum se adeverește astăzi, iată, și o lume, mai puțin știută de privitorii din stal, care si-o află în desenele sale un statornic și niciodată dezmințit de vreme îndreptar prin atit de miscătorul orizont al valorilor culturale contemporane.

Corneliu Antim

Grăfică de N. Gadanski

II

...Căgall a murit la vîrsta de 87 de ani. Picasso avea 91 cînd a murit în aprilie 1973, citeva zile înainte de inaugurarea celei de a doua și ultimele sale expoziții la Castelul Papillon de la Avignon. Asta înseamnă că Chagall l-a depășit cu o jumătate de duzină de ani de viață.

Picasso nu-l prea iubea pe Chagall. Marea lui admirație era îndreptată spre Matisse, cu care făcea schimb de tablouri și desene. Picasso era vesel, subtil și neprevăzut, surprinzător în orice clipă. Chagall, în schimb, era mai grăbit, mai teatral, manierat, un adevărat mare actor.

Puțin timp după premiera la Madrid a lucrării mele *Fermin Galán*, a avut loc un incident: foarte marea și îndrăzneța actriță Margarita Xirgu a fost palmuită de o doamnă elegantă ce coborîse dintr-o mașină luxuoasă în fața parcului Retiro. Eu tocmai plecam la Paris, cu o bursă din partea unei Asociații ce avea drept scop studierea nollor tendințe ale teatrului european.

O, Paris!

Visul imutabil, obsesia permanentă mai ales a altor pictori: seop indispensabil al latino-argentinilor, în special al argentinienilor boghi.

Nopti petrecute în vechile cafenele, ca *Les Deux Magots*, unde își aveau instalat tronul lor subversiv suprarealiști, sau *Cafe Flore*, unde obișnuia să apară în mod frecvent, întovărășit de elegantul și straniu său cîine afgan, Picasso, atrăcea a multor pictori spanioli, ca Manolo Angeles, Ortiz, Francisco, Bories, Hernando Vines, cafenea vizitată uneri de Braque și de sculptorul cubist Laurens L. Cu toate că prietenia între Salvador Dalí și Luis Bunel luase sfîrșit, încă se mai azeaua ecurile pasionate și fâșioase ale lui *Un chien andalou* și *L'Age d'Or*. Avangardele, după ce au clocotit la unison, se împărțeau și subînțărînd acum, răsăd de sabis acuită a ideologiilor politice.

Comuniștii țîșise deja, și prîntre ecurile nu prea îndepărtate sinuciderei a lui Malra-kovski, se ascultau poeme de Paul Eluard și tipatul violent, exaltat al lui Louis Aragon. Pe Eluard l-am cunoscut, cred, vînzînd *l'Humante*, la intrarea în Marea Expoziție Colonială ce își deschidea în fiecare an porțile la Paris.

CONFABULE

* * *

Visul meu — o casă albă
deasupra fîrului de mare
deasubul ei curtea cu pesti
aburătorii de abur
o grădină mai în urmă o grădină
de alge
pămîntul ud de fîcări
pătură tîu fîșnind la fereastră
ochii tăi și Steua Nordului
buzele tale întredeschise
însele chemînd
sprincenele visînd spre timp
prin văzduh din de mare cu aripi restii
și deasupra cerul meu senin inunecat

Iulian Neacșu

FÎNTÎNA

Urmare din pag. a 5-a

lucrurile au cu totul alt rost. Nimic din toate acestea să nu mai rămîna!

„Să se ducă cu noaptea, omule! Să se ducă...” Dar noaptea era lungă. Și gîndurile veneau unele peste altele. Și miroase a catran și a pcură. Deodată un fulger despica cerul trîgînd după el tunetul unui tunet și în urma lui răpîșna binecuvîntată a ploii veni cu pas măsura. „Acum e-a bună!”... gîndea Gheorghe și privi șiret către fetele lui cum alergau să se pună la adăpost de picăturile mari, usturoare ale ploii. Numai el nu avea de gînd să plece. Voia să vadă pînă la sfîrșit... Văstia ploaia și-roindu-l pe mîini. Lucru neînteles cum îi sîroia ploaia rece pîșcîndu-l ca niște furnici pe amîndouă mîinile și cum simțea că sub picăturile de apă cealaltă mină, cea dreaptă se încetează, prinde formă și cu ea putere. Înmugurea cu un lăstar și căpăta vlagă și pe măsură ce creștea, vlagă ei trecea dincolo de umăr în toată ființa bătrînilui făcîndu-l să se revolte deodată de toată acea neputință la care fusese supus.

„E legea mea! N-am să mă las!”

„Ai admîrit pe mină. Hai întoarce-te pe partea cealaltă!”

Deschise ochii și se uită la nevasta lui cum îi purtă de grijă să-i fie somnul bun și se gîndi să-l povestească, apoi se răz-gîndi. Era și așa obosită. Și apoi visele nu aduc întodeauna semne. Se ridică anevole și mina stîngă îi căzu dureros pe lingă corp sîrînd că-i umbra pe ea mil de rozătoare. O smuci într-o parte ca și cum ar fi vrut să se scuture dar mai apoi se hotărî să îndure toate acele mușcături sîcîtoare.

„Să ști Marie că la drum lung am să plec. Și înaintea mea a fost maica Safta. Și înaintea ei a fost taica. Și apoi copiii. Și pe toți l-au întîmpinat acolo pe dealul Mărculesului Babalca și omul ei. Da tu, Marie, numai stăi și privești în adîncul pămîntului cu mare taină și ascunde ei și eu așa am să te știu că ești a mea și am să vin să te iau. — Ai spus ceva, omule?”

Numeri că Gheorghe nu mai spunea nimic. Stătea cu ochii larg deschisi și privea străin lucrurile din casă fără să pară că le-ar fi văzut.

mih. lupășcu

Lupul stă la pîndă

Sulfetul îmi intră-n pîntec de ierbare,
Calu-și lesă urme imprimată-n lut,
Trece umbra talii peste cîmp călare
Și mă cred pe diumul meu de la-nceput.

Ghemul se deșiră dîndu-se de-o-dura,
lorba lipă-n gura coasei de oțel,
Nervul se întinde scuturîndu-și țigra,
Lupul se strecoară-n visul unui miel.

Fug prin stepe murgii nechezînd floriul,
lorba singerașă sub capota lor,
Temurî zefirul aprînzîndu-și darul
Și își stînge capul tristul alior.

Sulfetul îmi intră-n frunza de ierbare,
lorba moare-n gura coasei de oțel,

iacob voichitoniu

Cer de zugrăvit

Stea îmbătrînită de tăceri
Raza prăbușească-ție-n mit
Nu mai e albastru nicăieri
Și mai am un cer de zugrăvit.

Damnișoară vîlcienid nînsoare
Pe răsiea florii despre lut
Dă-mi pin' la iubirea vîltoare
Un noian de-albastru împrumut.

Cu toate razele

...Și n-am ce face cu nesomnul meu

florea florescu

Memoria zborului

Cine a odus cuibul
din citi de deportate
otit de eproape
zămislind Măoștra?

Cătoătorului
îi șede bine cu aripi
căci au venit păsările
și n-au venit din senin.

Tocmai de aceea
spre cele ce urmează,
la memoria Zborului
Gînditorul veghează!

JURNAL DE POET

Doaru-mi-i...

...oala de poezie de la Chișinău, una de valoare europeană, cum puțin se pot aminti, țînd seama de marea ei urcare și audiență, îl numără printre stelele alături de Grigore Vieru, Dumitru Matevcschi, Leonida Lari, Ion Hadîră, Gheorghe Vodă, Ion Vatamanu, Andrei Turcanu sau mai tînarul Valeriu Matei, ca să-l numesc doar pe cîțiva, și pe Nicolae Dabija, cel scufundat în adîncurile spirituale ale limbii de unde a scos la iveală, nu demult, o carte rară, perla de frumusețe și înțelepciune, *Antologia poeziei sechi moldovenesti*, ce leagă între corțile ei, în peste două sute de pagini, dense valori eterne ale sufletului limbii din vechime pînă în pragul veacului trecut, exprimat în poezie, avîndu-l stea între stele pe Dosoftei, autorul Psaltilor în versuri.

Firma Dumisale de-a pîpi, a mirosi, mîngia, prețului palma sa, precum secerătorul, carterle de aur ale grîului, aura cuvîntului străbătător de veacuri, datorită încărcăturii sale spirituale nepieritoare, nu a fost și nu a rămas una doar a cărturarilor ce adună vechi și noi lucrări, ci a poetului renascător de gral, ce-și strunește coardele înainte și pe parcursul propriului său cîntec.

Opera sa poetică plămîntă pînă acum înzestrată de foarte departe, din adîncurile limbii ce ni l-a dăruit pe marele Eminescu, căreia îi asculți în acest veac, pe sfîrșite, al celui de-al doilea mileniu al Logosului intrupat în istorie, imperativul etice, splendoarea, și-și răspunde cu dureroasă bucurie angajîndu-se în ascensiunea sa ce îmblă dăruirea așa cum au cunoscut-o, acceptat-o, nemuritori înaintașii de dincolo de Varlaam pînă la Matevcschi sau Matevcschi, contemporanii săi, ca să vorbim doar de cîțiva din matca ce-o reprezintă. L-am citit de-a lungul anilor, l-am ascultat rînduindu-mi versurile în fața unei săli arhiplice ce-l copleșea cu aplauze, l-am auzit cîntec într-o sală o noaptea în vîrsta toată opera sa poetică, și nu-mi voi tînuși bucuria și entuziasmul ce m-au cuprins de atitea ori pînă la lacrimă, așa cum îl se întimplă ori de cite ori irupe adevărul frumuseții în opera de artă, cînd pecețile cedează, și se stabilește comuniunea cea tainică între inima ce vorbește și simț ce ascultă, asupra pîșii de necuprins asupra suferințelor ce-sî alia transfigurarea din care se bînuie ieșirea biruitoare, resurrecțională.

O limbă densă, strînută, încărcată de nuanțe ca aurul petrecut prin riu, una subțire și ageră, vie și penetrantă, mereu întretesută în noimă, sapă malul pînă la stînga de sub albia vovoiului albastru, curgător, seepitor, către marea cea dinăuntru, o limbă ca a poetilor transilvăni, într-un anume cers al lor ce-și întetese ardore, străind, vîră chiar în inima evenimentului social de ultimă oră, pe care-l învîluie însă ce virtutei, vîntoasă întru transfigurare, căci unul astfel, șansa-i sporită de-a marea umbra întunecată, vită în calea vieții cursului său rezistent, într-un intru însemnare. Un poet angajat asadar, un mare poet social, este acest tînuș plîpînd, cu frunte înaltă, numai ochii, științietorii, ce știu plecare-n jos, intru smerită cugetare, nu intru umilțina steapă cor ar spune cel vechi, fixat ca-n rama dureroasă necuprîndu-l viu al cîmpului unui tablou, pînă la eveniment, pînă la pasiunile desglîncîndu-le mezul înainte de-a le da friu liber, aproape nîcînd, ca și Grigore Vieru, lacrimă uriașă umbrită de enigmatul surd din colțul evlavioșei guri arsă, buza de lut, de vâpaia cuvîntului, ca să învețe neplînsul, ca să de-prîndă răbăcarea îndelungă, pînă cea sfîntă intru lucrare și priveghere pentru edificarea semenilor.

Căci poezia ține de iubire, este foc misturilor intrupat în cuvînt, este acest dor de comuniune, rezistentibil exprimat, lapidar, într-un poem memorabil de către Nicolae Dabija:

Doaru-mi-l de Dumneavoastră
Ca unui zid — de o fereastră

Retrăire

S-aprind cărările pe care-am mers
Și am lăsat caplăria arsă,
Aș vrea de-acum să merg spre ce invers
Și vremea mea să retroaiesc întoarsă.

Mă ardă drumul care-l am călcat,
cu tinealou-n plîmă vîltoare,
Să stai sub ploapă unde am cîntat,
Cu dor opîns, sub fiecare foaie.

Mă vîd un punct ce vine insistînt,
Făcînd o umbră mică și subțire,
Să treacă năducit peste prezent,
Arzînd într-o adîncă retrăire.

Se înfășoară drumul pe indoială

Prea multe loșități pe cap de zeu
În frumusețea lumii duc năvală.

Cu toate razele te orîta
Lumina unui anotimp invins
Slăvită fie transparenta ta,
Precum în zîmbet tot așa și-n plîns.

Ca o pedecă bîjbie acum

Singurătatea-n orizonturi goale
O, cum aș vrea să mă existe-un drum
Înăpăsur pe albul gliezei laie.

Se așază Corpații peste mările moarte

Corăbiile se retrag multă vreme,
Continutul vacceli lese din carte
Și într-o poeme.

Aici, la această-ncreșcare de somnuri

M-am ales algă, algă zburătoare.
Aie zăpezi, aie pro-damuri
Țipă cuvîntul, țipă și doare!

CUMPĂNĂ

Doar de gene și sprîncene

Prin brînduși
cătă-l mătuși!
Pe un lan
de Dunăre
cătă-l mamă
tulbură!
Pe un drum
să-l castă drum —
cel ce duse
dezmiertat
de o talpă
în răsucire
pin-la focul
inecăt.
Prin cuvînt
dar vînt
să-l cete,
el ce urcă
și coboara
porțile
de la cetate.
Cea mai mare
cătă-l lu,
cîmpie
cu umbletu.
De-l găsești
să-l netezești
ca pe-o foale

de hîrtie

în cubul
pămîntului
cînd fîșnește
haiducește
iarba prin
destinul lui.
Dacă nu-l ațaiți
rumba,
nu-l mai cete
nimenea,
că-i pierdut
în absolu,
că-i cîntat
și desăntat
cu cerul
amestecat,
de lumina
întrebat,
de privirea ei
sîntat,
doar de gene
și sprîncene
pomenit
și lăudat.

Ioan Alexandru

29 JULIE 1989

George Alboiu

